

Too Good To Go - Waste Free Economy Transformation for SMEs (2Good2Go)

Žiedinės ekonomikos politikos priemonių portfelis ir veiksmų planai

Gairės

2023 m. sausio mėn.

Finansuojama Europos Sąjungos lėšomis. Tačiau išreiškiamas požiūris ar nuomonė yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Europos švietimo ir kultūros vykdomosios įstaigos (EACEA) požiūrį ar nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei EACEA negali būti laikoma už jus atsakinga.

Santrauka:

JVADAS

SVV ĮGYVENDINIMAS KRYŽIŲ EKONOMIKOS VEIKSMŲ PLANAS MVĮ

Kelias

1. Grandinės apibrėžimas

2. Apskritiminis vertinimas

3. Žiedinės ekonomikos sistemos projektavimas 11

4. Operatyvinė veikla 23

5. Veiklos vertinimas 25

PRIEDAI 26

A priedas - Žiedinės ekonomikos žodynėlis 26

B priedas - Pavyzdinės sertifikavimo schemas 41

C priedas - MVĮ žiediškumo vertinimas: gamybos sektoriai 48

D priedas - MVĮ žiediškumo vertinimas: paslaugų sektoriai 66

E priedas - Žiedinės ekonomikos politikos kūrimas: politikos planavimo darbo eiga 74

F priedas. Būdai, kaip mažosios įmonės gali įgyvendinti žiedinės ekonomikos strategiją 77

JVADAS

Išteklių vartojimas pasaulyje sparčiai didėja. Europos Komisija nurodo, kad iki 2050 m. išteklių suvartojimas pasaulyje prilygs trijų planetų išteklių suvartojimui. Jungtinių Tautų aplinkosaugos programos (UNEP) vertinimais, per XX amžių išgaunamų ir sunaudojamų medžiagų kiekis padidėjo aštuonis kartus ir 2015 m. viršijo 80 mlrd. tonų. Be to, prognozės rodo, kad iki 2050 m. medžiagų gavyba gali viršyti 183 mlrd. tonų. Todėl ištekliai vis labiau senka, o dėl jų gavybos ir perdirbimo išmetama pusė visų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, prarandama daugiau kaip 90 proc. biologinės įvairovės ir patiriamas vandens trūkumas. Taigi reikia kitaip naudoti išteklius. Jiems skirta vis daugiau nacionalinių ir tarptautinių politikos priemonių, kuriomis siekiama spręsti šią problemą.

Žiedinės ekonomikos kontekste 2015 m. gruodžio 2 d. Europos Komisija priėmė pirmąjį priemonių rinkinį (COM 2015), kuriuo siekiama paskatinti Europos perėjimą prie žiedinės ekonomikos, kad būtų stiprinamas pasaulinis konkurencingumas, skatinamas tvarus ekonomikos augimas ir kuriamos naujos darbo vietos. Komisijos pasiūlymai apima visą gyvavimo ciklą: nuo gamybos ir vartojimo iki atliekų tvarkymo ir antrinių žaliavų rinkos.

2020 m. Europos Komisija paskelbė naują žiedinės ekonomikos veiksmų planą (COM 2020), kuris yra neatsiejama Europos žaliojo susitarimo dalis ir kuriame žiediškumo koncepcija nurodoma kaip pagrindas siekiant klimato neutralumo tikslo iki 2050 m., nurodant įvairias priemones, susijusias su visu gaminių gyvavimo ciklu, naudingas šiam tikslui pasiekti. Į planą įtrauktos taisyklės, pagal kurias siekiama kurti gaminius, kuriuose būtų daugiau naudojama perdirbtų žaliavų, gaminiai būtų ilgaamžiškesni, juos būtų lengviau pakartotinai naudoti, taisyti ir perdirbti

Aštuntąja Aplinkosaugos veiksmų programa (8-oji AVP) siekiama skatinti perėjimą prie ekologiškos ekonomikos ir atsieti ekonomikos augimą nuo aplinkos būklės blogėjimo, neapsiribojant tik BVP. Todėl reikia įveikti tradicinį ekonominės plėtros modelį, atsiradusį pramonės revoliucijos metu, kuris grindžiamas linijiniu požiūriu "imti, gaminti, vartoti, išmesti". Vietoj to naujuoju ekonomikos modeliu siekiama išlaikyti produktų vertę net ir pasibaigus jų naudojimo laikui, vėl juos įtraukiant į gamybos procesą.

Pasak Ellen MacArthur fondo, vienos iš pirmųjų ir svarbiausių organizacijų, kuri užsiima šia tema, žiedinę ekonomiką galima apibrėžti kaip:

"Sisteminių sprendimų sistema, kuria sprendžiami pasauliniai iššūkiai, tokie kaip klimato kaita, biologinės įvairovės nykimas, atliekos ir tarša. Ji grindžiama trimis principais, kuriuos lemia

dizainas: šalinti atliekas ir taršą, užtikrinti produktų ir medžiagų apyvartą (pagal jų didžiausią vertę) ir atkurti gamtą".

Tačiau vienareikšmiškos ir bendros apibrėžties dar nėra. Priklausomai nuo sektoriaus, ta pati sąvoka dažnai aiškinama skirtingai. Be to, net ir galimybės aktyvinti konkrečius "žiediško" veiksmus prekių ir paslaugų gamyboje ir tiekime, atrodo, vis dar yra gana ribotos, jei remtumėmės MVĮ.

Atsižvelgiant į tai, kas buvo trumpai išdėstyta, šiuo dokumentu siekiama pristatyti MVĮ žiedinės ekonomikos veiksmų plano įgyvendinimo darbo metodą, susijusį su produktais ir paslaugomis.

Toliau pateiktos sertifikavimo schemas yra svarbus metodinis orientyras¹ :

- ISO 9001
- BS 8001
- AFNOR XP X30-901
- ISO 14001 - Aplinkos apsaugos vadybos sistemos - Reikalavimai ir naudojimo gairės
- ISO 50001 - Energijos vadybos sistemos - Reikalavimai ir naudojimo gairės
- Anglies pėdsakas / Produkto ir (arba) organizacijos anglies pėdsakas (14064 ir 14067)
- LCA - gyvavimo ciklo vertinimas atsižvelgiant į standartus:
 - ISO 14040 - Aplinkos apsaugos vadyba - Gyvavimo ciklo vertinimas - Principai ir sistema
 - ISO 14044 - Aplinkos apsaugos vadyba - Gyvavimo ciklo vertinimas - Reikalavimai ir gairės
 - EMAS (Reg. 1221/2009)
 - Ekologinis ženklas (Reg. 61/2010)
- EPD: aplinkosauginė produkto deklaracija (EPD® - aplinkosauginė produkto deklaracija)

Su žiedine ekonomika susijusių terminų ir apibrėžčių žodynelis bei išsami informacija apie pirmiau nurodytus sertifikatus pateikiama atitinkamai 1 ir 2 prieduose.

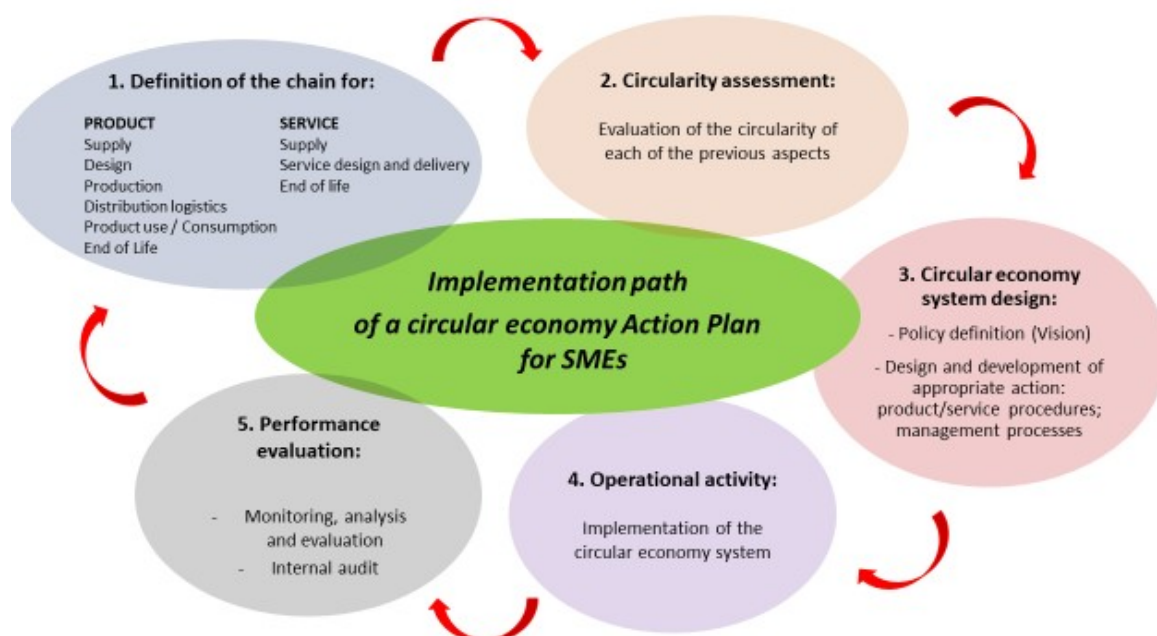
SVV ĮGYVENDINIMAS KRYŽIŲ EKONOMIKOS VEIKSMŲ PLANO ĮGYVENDINIMAS

¹ Be to, siekdama svariai prisidėti prie žiedinės ekonomikos plėtros skatinimo, 2018 m. Tarptautinė standartizacijos organizacija ISO įsteigė ISO žiedinės ekonomikos standartų techninį komitetą ISO/TC 323. Bendrasis tikslas - stiprinti ir skatinti darnaus vystymosi veiklą. Šis techninis komitetas rengia standartus, susijusius su reikalavimais, sistemomis, gairėmis ir pagalbinėmis priemonėmis, skirtomis žiedinės ekonomikos skatinimui. Šiuo metu rengiami 6 projektai: ISO/WD 59004, Žiedinė ekonomika - Įgyvendinimo sistema ir principai; ISO/WD 59010, Žiedinė ekonomika - Verslo modelių ir vertės grandinių gairės; ISO/WD 59020.2, Žiedinė ekonomika - Žiediško matavimo sistema; ISO/CD TR 59031, Žiedinė ekonomika - Veiklos rezultatais grindžiamas požiūris - Atvejų analizė; ISO/DTR 59032.2, Žiedinė ekonomika - Verslo modelių įgyvendinimo apžvalga; ISO/AWI 59040, Žiedinė ekonomika - Produkto žiediško duomenų lapas.

Kelias

Toliau pateikiamoje schemeje aprašomas galimas kelias, kuriuo gali eiti MVJ, ketinančios įgyvendinti žiedinę ekonomiką savo versle. Joje siūlomi keli žingsniai, kuriuos reikia atlikti, pertraukiami patikros etapai.

Įgyvendinimo kelio schema MVJ žiedinės ekonomikos veiksmų planas

Kaip nurodyta ankstesniame apraše, veiksmų plano apibrėžtis apima daug organizacijos veiklos elementų, apimančių visą tiekimo grandinę visais aplinkosaugos, ekonominiais ir socialiniais aspektais.

Vadovaujantis nuolatinio tobulinimo logika, schemeje pasiūlytas loginis kelias turėtų būti periodiškai kartojamas. Iš tiesų svarbus veiklos etapas yra nustatytos valdymo sistemos matavimo ir kontrolės veiksmų apibrėžimas. Tai atliekama iš naujo taikant žiedinio vertinimo sistemą, kuri pati yra periodiškai peržiūrima, kad būtų labiau suderinta su suinteresuotosiomis šalimis. Pavyzdžiui, remiantis metine pasiektų rezultatų peržiūra, galima apibrėžti kitų metų veiksmų planą ir su juo susijusius strateginius sprendimus.

1. Grandinės apibrėžimas

Produktų ir (arba) paslaugų tipų nustatymas

Nustatomi sukurtų produktų ir (arba) paslaugų tipai ir jų vertės grandinė. Tai atliekama tiek prieš gamybą, tiek po jos. Visa tai siejama su etalonine rinka. Metodologiniu požiūriu taip pat manoma, kad tikslinga produktus ir paslaugas priskirti dviem skirtingoms kategorijoms ir atitinkamai atskirti gamybos įmones nuo paslaugas teikiančių įmonių. Gamybos įmonės - tai įmonės, kurių pagrindinė veikla yra "fizinis ar cheminis medžiagų, medžiagų ar komponentų perdirbimas į naujus produktus". Priešingai, paslaugų įmonės suprantamos kaip tos, kurioms netaikoma ankstesnė klasifikacija. Paslaugų bendrovėmis laikomos, pavyzdžiui, konsultacinės bendrovės, platinimo bendrovės ir pan.

Pagal produkto ir (arba) paslaugos rūšį, grandinės identifikavimas

Nustačius produktą (paslaugą), jis turi būti suskirstytas pagal atitinkamus pagrindinius vertės grandinės etapus.

Produktų etapai yra tokie:

- *Tiekimas*
- *Dizainas*
- *Gamyba*
- *Paskirstymo logistika*
- *Produkto naudojimas / vartojimas*
- *Gyvenimo pabaiga*

Paslaugos teikiamos skirtingais etapais:

- *Tiekimas*
- *Paslaugų kūrimas ir teikimas*
- *Gyvenimo pabaiga*

2. Apskritiminis vertinimas

Veiksmingas žiedinei ekonomikai palankaus verslo modelio įgyvendinimas neatsiejamas nuo teisingo savo žiedinės ekonomikos įvertinimo. Sužinojus savo organizacijos stipriąsias ir silpnąsias puses, galima sukurti konkrečiam kontekstui tinkamą žiedinės ekonomikos sistemą. Kad ji būtų veiksminga, naudinga atlikti žiediškumo vertinimą, kurį reikia atlikti skirtingai, priklausomai nuo sektoriaus, kuriam priklauso dominanti organizacija. Taip yra todėl, kad gamybos sektoriui priklausančios įmonės dažnai turi labai skirtingus poreikius ir išteklius, palyginti su paslaugų sistemai priklausančiomis įmonėmis.

Veiklos lygmeniu 3 priede pateikiamas pasiūlymas dėl apyvartumo vertinimo klausimyno, kuriame nurodomi visi ankstesnėje pastraipoje nurodyti etapai. Siūlomas klausimynas taip pat buvo diversifikuotas produktus ir paslaugas gaminančioms MVĮ. Tai klausimynas, kurio klausimai suformuluoti taip, kad į juos būtų galima atsakyti procentais, pagal kuriuos apskaičiuojamas balas. Procentinis atsakymas dauginamas iš klausimui priskirto svorio. Galiausiai sudaroma bendra gautų balų suma ir rezultatas įvertinamas atsižvelgiant į didžiausią galimą to etapo balą. Tokiu būdu gaunamas procentinis rezultatas - balas, kurį galima suskirstyti į tris pagrindines kategorijas:

- mažiau nei 33 %: žemas žiediškumo lygis - reikia toliau tobulinti;
- 33-66 %: vidutinis žiediškumo lygis - galimi tolesni patobulinimai;
- didesnis nei 66 %: geras žiediškumo lygis.

Balų skaičiavimo pavyzdys

Produktas (maksimalus balų skaičius: 300)

1 klausimas:

Gauta procentinė dalis: 70%

Svoris: 0,5

Dalinis įvertinimas: $70 \times 0,5 = 35$

2 klausimas:

Gauta procentinė dalis: 80%

Svoris: 1

Dalinis įvertinimas: $80 \times 1 = 80$

Bendras rezultatas: $35 + 80 = 115$

Galutinis rezultatas: $115 / 300 = 38,3\%$

Vertinant produktus, etapų metu nagrinėjami šie aspektai:

Tiekimas

Viešųjų pirkimų tikslas - ištirti žaliavų ir pusgaminių, taip pat energijos ir vandens išteklių žiediško lygį pirkimo etapuose. Buvo tiriamas pirminių ir perdirbtų žaliavų (arba pusgaminių) naudojimas procentine išraiška, galimas užsakymo proceso optimizavimo sistemos įdiegimas ir galimas žaliavų tiekimo maršrutų optimizavimas. žaliavų (arba pusgaminių), galimas žaliavų (arba pusgaminių) pakuočių minimizavimas ir pakuočių, pakartotinai panaudotų kituose procesuose žaliavoms (arba pusgaminiams) sandėliuoti, naudojimas procentine išraiška. Taip pat tiriama, ar pirkimo logika rodo organizacijos dėmesį žiedinei ekonomikai. Kalbant apie energijos ir vandens išteklius, jų žiediškumas tiriamas procentine išraiška, atsižvelgiant į tiekimą.

Dizainas

Dizaino skyriuje siekiama įvertinti įmonių medžiagų apykaitos lygį gaminio projektavimo etape. Buvo tiriama, kaip įmonės naudojami gaminių ir gaminių pakuočių ekologiško projektavimo gairėmis, kuriose nurodomas medžiagų ir atliekų "žiediškumas", taip pat bet kokie planavimo pasirinkimai, susiję su antrinių žaliavų naudojimu ir naudingo tarnavimo laiko pratęsimu, gaminio pataisomumu ir jo gyvavimo pabaigos tvarkymu. Taip pat tiriamas LCA metodo naudojimas gaminio projektavimo etape.

Gamyba

Gamybos dalyje tiriamas įmonių medžiagų apykaitos lygis etapuose, susijusiuose su įmonių gamybine veikla. Galimas valdymo metodų, technologijų ir priemonių, skirtų veiksmingiau naudoti žaliavas, diegimas, pakartotinis gamybos atliekų panaudojimas savo gamybos procese arba kituose procesuose, galimi nuotekų pakartotinio panaudojimo mechanizmai ir energijos taupymo priemonės.

Paskirstymo logistika

Skirsnyje "Paskirstymo logistika" vertinamas įmonių medžiagų apykaitos lygis logistikos ir pardavimo vietų valdymo etapuose. Buvo tiriama atvirkštinės logistikos formų aktyvavimas procentine išraiška pristačius produktą, pristatymų optimizavimas (pavyzdžiui, visiškai pakrautos transporto priemonės kelionė, maršruto planavimas ir t. t.) ir vidutinis produkto transportavimo atstumas, naudojamų priemonių tipas.

Produkto naudojimas ir (arba) vartojimas

Naudojimo ir vartojimo etapas susijęs su tuo, kas vyksta su gaminiu po to, kai jis nebegaminamas, iki jo gyvavimo pabaigos. Šis laikotarpis, apibrėžiamas kaip naudingo tarnavimo laikas, vertinamas atsižvelgiant į tai, kokių priemonių įmonė imasi, kad naudojimas būtų kuo tvaresnis. Tai daroma bendraujant ir teikiant lygiavertę paslaugą, kuri gali pakeisti patį gaminį.

Gyvybės pabaigos valdymas

Surinkimo ir panaudojimo skyriuje siekiama nustatyti įmonių medžiagų apykaitos lygį atliekų tvarkymo etapuose. Šiame skirsnyje nurodomas procentais išreikštas medžiagų ir energijos panaudojimui perduotų atliekų kiekis, visos sugadintų sudedamųjų dalių surinkimo / remonto / pakeitimo paslaugos (be tų, kurios privalomos pagal teisės aktus), siekiant padidinti savo galutinio gaminio gyvavimo pelną.

Vertinami šie paslaugų aspektai:

Tiekimas

Viešųjų pirkimų skyriuje siekiama iširti žiediškumo lygį viešųjų pirkimų etape, t. y. šiame skyriuje tiriama, ar medžiagos ir (arba) priemonės įsigyjamos iš panaudojimo ir (arba) regeneravimo, pakartotinio naudojimo ir (arba) perdirbimo tiekimo grandinių, ar įdiegtos užsakymo proceso optimizavimo sistemos, kad būtų išvengta atliekų.

Paslaugų kūrimas ir teikimas

Paslaugų projektavimu siekiama įvertinti organizacijų žiediškumo lygį jų veiklos projektavimo etape, daugiausia naudojant nuorodas ir gaires, galinčias geriau užtikrinti, kad būtų sumažintas jų veiklos poveikis aplinkai.

Paslaugų teikimo dalyje siekiama išsiaiškinti, ar įmonė taiko inovatyvius paslaugų teikimo sprendimus (sprendimus, kurie leidžia efektyviau naudoti žaliavas, energiją, vandenį ir t. t.), ar įmonė naudoja efektyvias savo struktūras ir, galiausiai, ar darbuotojai dalyvauja įmonės žiediškumo didinimo procese.

Gyvybės pabaigos valdymas

Paskutiniame skirsnyje tiriamas atliekų tvarkymas - klausama, kokia dalis atliekų surenkama atskirai ir perduodama medžiagoms bei energijai panaudoti. Taip pat buvo klausama, ar nebe naudojami produktai buvo perduoti trečiosioms šalims.

3. Žiedinės ekonomikos sistemos kūrimas

Žiedinės ekonomikos veiksmų planui parengti pasirinkta loginė sistema - tai gerai žinomas PDCA (angl. Plan-do-check-act) metodas, iteracinis projektavimo ir valdymo metodas, naudojamas versle procesams ir produktams kontroliuoti ir nuolat tobulinti.

Paveikslas: metodo "Planuok-padaryk-patikrink-veik" loginė struktūra

Taigi metodas "Planuok, daryk, tikrink, veik" yra suskirstytas į keturis etapus:

- Planas: Atpažinkite galimybę ir suplanuokite pokyčius.
- Ar: Išbandykite pakeitimą. Atlikite nedidelės apimties tyrimą.
- Patikrinkite: Peržiūrėkite testą, išanalizuokite rezultatus ir nustatykite, ko išmokote.
- Aktas: Imkitės veiksmų, remdamiesi tuo, ką sužinojote tyrimo etape. Jei pokytis nepasiteisino, pereikite ciklą dar kartą, taikydami kitą planą. Jei pavyko, įtraukite tai, ką sužinojote iš tyrimo, į platesnius pokyčius. Naudokite tai, ką sužinojote, planuodami naujus patobulinimus, vėl pradėdami ciklą iš naujo.

Atsižvelgiant į organizacijos tipą (prekių gamyba ar paslaugų teikimas), būtina nustatyti, kokios intervencijos rūšys yra tinkamiausios, remiantis žiediškumo vertinimo rezultatais.

Darant prielaidą, kad MVJ jau vykdo visus įsipareigojimus, kylančius iš galiojančių aplinkosaugos teisės aktų, galima nepamiršti, kad planuojant sistemą, taip pat laikantis savanoriškų sertifikatų, susijusių su šia tema, galima atlikti šiuos veiksmus:

- Nustatyti aplinkosaugos ir žiediškumo tikslus remiantis vertinimo rezultatais;

- Atkreipkite dėmesį į savo silpnąsias vietas ir žiedinius tikslus. Norėdama tai padaryti, organizacija turės nustatyti:
 - Kas bus daroma,
 - Kokių išteklių reikės,
 - Kas už tai bus atsakingas,
 - Kai baigiama,
 - Kaip bus vertinami rezultatai.

Produktų gamybos MVĮ

Aplinkos politikos tikslai

Siūloma, kad organizacija parašytų ir paskelbtų aplinkos apsaugos politiką. Joje turi būti aiškiai išdėstyta aplinkosaugos vizija ir su ja susiję tikslai, kurių organizacija įsipareigoja siekti. Be to, tai turėtų būti aiški MVĮ socialinės atsakomybės (ĮSA) dalis, suvokiant, kokį poveikį ji daro visiems visuomenės aspektams, įskaitant aplinką.

Todėl dokumente turi būti pabrėžta:

- Aplinkosaugos tikslai.
- Pagrindiniai maršrutai, kuriais jie pasiekiami.
- Įsipareigojimas saugoti aplinką ir kiti įsipareigojimai, būdingi organizacijos kontekstui.

Žalioji politika nebūtinai turi būti ilga ar daugžodė. Veiksmingiausia politika yra parašyta paprasta kalba, kuri motyvuoja ir įkvepia žmones keistis.

Dokumentas turi būti saugomas kaip dokumentais patvirtinta informacija, atnaujinamas, apie jį turi būti pranešama organizacijoje ir jis turi būti prieinamas suinteresuotosiems šalims. Žingsnis po žingsnio, kaip apibrėžti aplinkos apsaugos politiką, pateikiamas 5 priede.

Aplinkos apsaugos politikos pavyzdys

Suprasdami, kad X sektorius vaidina pagrindinį vaidmenį atsakingam augimui, ketiname jį

skatinti atitinkamoje veikloje. Šią atsakomybę prisiimame laikydamiesi šioje politikoje išdėstytų principų. Aplinkos apsaugos politika Bendrovė vadovaujasi tiek vykdydama tiesiogiai atsakingą veiklą, tiek vadovaudama ir koordinuodama Grupės įmonių veiklą. X, siekdama nuolatinio tobulėjimo, įsipareigoja:

- nustatyti atitinkamus suinteresuotųjų šalių poreikius ir lūkesčius;
- valdyti veiklą laikantis galiojančių teisės aktų ir savanoriškai pasirašytų taisyklių, siekti aplinkosaugos galimybių ir kartu mažinti riziką;
- skatinti efektyvų energijos išteklių naudojimą ir mažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, diegiant itin efektyvaus energijos vartojimo technologijas ir skatinant atsinaujinančius šaltinius;
- mažinti veiklos poveikį aplinkai, skatinant jau projektavimo etapuose visuose procesuose taikyti gyvavimo ciklo vertinimo (GCA) logiką, ypatingą dėmesį skiriant vandens suvartojimui, atliekoms ir dirvožemio bei oro taršos prevencijai.
- skatinti ir remti tiekėjus gerinti savo veiklą, remti žiedinę ekonomiką ir propaguoti tvarumo principus renkantis prekes, produktus ir paslaugas.

Kad įvykdytume šiuos įsipareigojimus, veikiame visais organizacijos lygmenimis:

- skatinti atsakingos Grupės kultūros augimą skatinant informavimo, mokymo ir atnaujinimo veiklą aplinkosaugos klausimais.
- užtikrinti kuo didesnę skaidrumą ir dėmesį suinteresuotosioms šalims, taip pat periodiškai su jomis konsultuojantis.
- tiekėjų atrankos skatinimas, taip pat logiškai atsižvelgiant į aplinkosaugą.
- stebėti ir pranešti apie teigiamą ir neigiamą poveikį aplinkai, taip pat skelbiant tvarumo ataskaitą ir teikiant finansinę nefinansinę informaciją.
- skatinti Grupės įmones diegti aplinkosaugos vadybos sistemą, taip pat dalijantis gairėmis ir pagalbinėmis priemonėmis.

Apie pirmiau išvardytus įsipareigojimus ir principus informuojami darbuotojai, tiekėjai ir suinteresuotosios šalys.

Tada kiekviename iš etapų reikės nustatyti konkrečius veiksmus, atitinkančius nustatytą politiką. Pavyzdžiui, 6 priede pateikiama keletas gerosios praktikos pavyzdžių, taikytinų įvairiems vertinamiems etapams.

- *Tiekimas*

Norint sumažinti pirminių žaliavų naudojimą, būtina atsižvelgti į Europos Komisijos atliekų hierarchiją: *mažinti, pakartotinai naudoti, perdirbti, panaudoti.*

<i>Žiedinių žaliavų pirkimas</i>	<p>Pirmenybė teikiama apvalioms žaliavoms arba pusgaminiams, pagamintiems iš apvalių žaliavų, o ne pirminėms medžiagoms. Žiedinės žaliavos - tai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atsinaujinančios žaliavos • Antrinės žaliavos • Šalutiniai produktai
<i>Atsinaujinantys energijos šaltiniai</i>	<p>Energija turi būti kuo daugiau tiekama iš atsinaujinančiųjų energijos šaltinių. Tai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saulės energija • Hidroenergija • Vėjo energija • Geoterminė energija
<i>Prastesnės kokybės vandens išteklių naudojimas</i>	<p>Galimybė naudoti prastesnės kokybės vandens išteklius leidžia nenaudoti vandentiekio išteklių. Tai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lietaus vanduo • Apdorotos nuotekos • Vandens recirkuliacija iš netoliese esančių pramoninių objektų • Gélintas jūros vanduo • Užteršto požeminio vandens valymas
<i>Gamtinio kapitalo atkūrimo veiksmai</i>	<p>Sunaudojant tiek pat žaliavų, patartina imtis gamtinį kapitalą atkuriančių veiksmų, pvz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miškų atkūrimas • Požeminio vandens papildymas • Bioporų kūrimas

- *Dizainas*

<i>Produktas kaip paslauga</i>	Pirmenybė teikiama ne produktui, o paslaugai, nes ji nereikalauja panašaus žaliavų naudojimo.
<i>Ilgesnis naudingo tarnavimo laikas</i>	Ilgesnis gaminio naudingo tarnavimo laikas reiškia atliekų mažinimą.
<i>Perdirbtas turinys</i>	naudoti perdirbtus komponentus arba pagaminti iš atsinaujinančių medžiagų.
<i>Projektavimas siekiant perdirbimo ir (arba) atkūrimo</i>	Gaminio sudedamosios dalys turi būti lengvai perdirbamos ir (arba) atgaminamos, kad būtų lengviau tvarkyti gaminio gyvavimo ciklo pabaigą.
<i>Anglies dioksido pėdsakas</i>	Gaminio projektavimo etape rekomenduojama atlikti LCA analizę, kad būtų galima nustatyti svarbiausius klausimus ir atlikti objektyvų poveikio aplinkai vertinimą.

- *Gamyba*

<i>Atliekų utilizavimas</i>	Gamybos metu susidarančias materialines atliekas turi būti galima pakartotinai panaudoti gamyboje arba jos turi būti nukreiptos į trečiąsias šalis (pramoninė simbiozė, perdirbimas į antrines žaliavas).
<i>Perdirbti vandens išteklius</i>	Gamybos metu gautus vandens išteklius turi būti galima pakartotinai panaudoti pramoniniams, civiliniams ar drėkinimo tikslams.
<i>Energijos vartojimo efektyvumas</i>	Energijos vartojimo efektyvumo intervencijos, kurios gali padėti taupyti energijos šaltinių vartojimą.

- *Paskirstymo logistika*

<i>Atvirkštinė logistika</i>	Atvirkštinė logistika leidžia susigrąžinti produktą, kad jį būtų galima optimaliai valdyti.
<i>Mažiau poveikios priemonės</i>	naudoti transporto priemonės, kurios nenaudoja iškastinio kuro (elektra, vandenilis) arba naudoja mažesnį poveikį darantį kurą (bioetanolis, metanas).

- *Produkto naudojimas / vartojimas*

<i>Tvarus prekės ženklo kūrimas</i>	<p>Tvarus prekės ženklo kūrimas neapsiriboja vien tik ekologiškų logotipų ir dizaino naudojimu ar ekologiškų etikečių klijavimu ant pakuočių.</p> <p>Tvarumo prekės ženklo kūrimas nėra "žaliasis plovimas"; teiginiai apie tvarų verslą turi būti pastebimi ir patikrinami, o nauda turi būti tiesiogiai susijusi su vartotoju. Tvariai veikianti MVĮ nenori sulaukti neigiamos reakcijos, kuri kiltų teigiant tai, ko ji nedaro. Įtraukus tvarią praktiką į visą procesą, tampa daug lengviau ją atspindėti komunikacijoje.</p>
<i>Bendravimas</i>	<p>Į visą procesą įtraukus tvarią praktiką, ją daug lengviau atspindėti komunikacijoje.</p> <p>Veiksmingos komunikacijos kampanijos tiek su kitais sektoriaus operatoriais ir įstaigomis, tiek su klientais didina informuotumą šia tema ir padeda nustatyti svarbiausias problemas. Veiksminga komunikacija apie gaminį leidžia jį teisingai</p>

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

	pašalinti.
--	------------

- *Gyvenimo pabaiga*

<i>Atvirkštinė logistika / produktų pašalinimas iš rinkos</i>	Atvirkštinė logistika leidžia susigrąžinti produktą, kad jį būtų galima optimaliai valdyti. Galimybė susigrąžinti gaminio sudedamąsias dalis.
<i>Pristatymas trečiosioms šalims</i>	Programų, kurios palengvina naudotų gaminių pristatymą trečiosioms šalims, galinčioms juos pakartotinai panaudoti arba susigrąžinti jų sudedamąsias dalis, aktyvavimas.

MVJ paslaugų teikėjai

Aplinkos politikos tikslai

Be to, paslaugas teikiančioms MVJ siūloma apibrėžti savo aplinkos apsaugos politiką pagal specifikacijas, nurodytas produktus teikiančioms MVJ.

Toliau pateikiama keletas gerosios praktikos pavyzdžių, susijusių su kiekvienu vertinamu etapu.

- *Tiekimas*

<i>Žiedinių žaliavų pirkimas</i>	<p>Pirmenybė teikiama apvalioms žaliavoms arba pusgaminiams, pagamintiems iš apvalių žaliavų, o ne pirminėms medžiagoms. Žiedinės žaliavos - tai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atsinaujinančios žaliavos • Antrinės žaliavos • Šalutiniai produktai
<i>Atsinaujinantys energijos šaltiniai</i>	<p>Energija turi būti kuo daugiau tiekama iš atsinaujinančiųjų energijos šaltinių. Tai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saulės energija • Hidroenergija • Vėjo energija • Geoterminė energija
<i>Prastesnės kokybės vandens išteklių naudojimas</i>	<p>Galimybė naudoti prastesnės kokybės vandens išteklius leidžia nenaudoti vandentiekio išteklių. Tai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lietaus vanduo • Apdorotos nuotekos • Vandens recirkuliacija iš netoliese esančių pramoninių objektų • Gėlintas jūros vanduo • Užteršto požeminio vandens valymas

<i>Gamtinio kapitalo atkūrimo veiksmai</i>	<p>Sunaudojant tiek pat žaliavų, patartina imtis gamtinį kapitalą atkuriančių veiksmy, pvz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miškų atkūrimas • Požeminio vandens papildymas • Bioporų kūrimas
--	--

- *Paslaugų kūrimas ir teikimas*

<i>Skaitmeninimas</i>	Naujų technologijų panaudojimas yra veiksmingas būdas sumažinti siūlomų paslaugų poveikį.
<i>Bendravimas</i>	Veiksmingos komunikacijos kampanijos tiek su kitais ūkio subjektais ir sektoriaus įstaigomis, tiek su klientais, siekiant didinti informuotumą šia tema ir nustatyti svarbiausias problemas.

- *Gyvenimo pabaiga*

<i>Atvirkštinė logistika / produktų pašalinimas iš rinkos</i>	Atvirkštinė logistika leidžia susigrąžinti produktą, kad jį būtų galima optimaliai valdyti. Galimybė susigrąžinti gaminio sudedamąsias dalis.
<i>Pristatymas trečiosioms šalims</i>	Programų, kurios palengvina naudotų gaminių pristatymą trečiosioms šalims, galinčioms juos pakartotinai panaudoti arba susigrąžinti jų sudedamąsias dalis, aktyvavimas.

Norint tinkamai įgyvendinti veiksmų planą, būtų gerai nustatyti konkrečias procedūras, kuriomis būtų siekiama užtikrinti numatytų tikslų ir veiksmų įgyvendinimą.

Pavyzdžiui, toliau pateikiamas galimų įgyvendinti procedūrų sąrašas:

- organizacijos konteksto analizė
- teisės aktų leidimų valdymas
- rizikos planavimo valdymo veiksmai
- priežiūra po pateikimo į rinką
- patvirtinimo rizikos procesai
- dizainas: žiedinis gaminys/paslauga
- pakuotės ir ženklavimas: dizainas.
- komercija: veikla ir veiksmai
- viešieji pirkimai: veikla ir veiksmai
- gamyba: veikla ir veiksmai
- pakuotės ir ženklavimas: dizainas.
- pakavimas ir ženklavimas: veikla ir veiksmai.
- viešųjų pirkimų logistika: veikla ir veiksmai
- platinimo logistika: veikla ir veiksmai
- atvykimo sandėlis: veikla ir veiksmai
- gabenimo sandėlis: veikla ir veiksmai
- pakavimas: veikla ir veiksmai
- patikrinimai ir bandymai
- žmogiškųjų išteklių valdymas

- materialiniai ištekliai
- išteklių matavimai
- prevenciniai veiksmai korekciniai veiksmai
- grįžtamojo ryšio informacijos iš rinkos (skundų) valdymas.
- auditas
- valdymo peržiūra
- komunikacijos ir informuotumo didinimo veikla.

Toliau pateikiama keletas pavyzdžių, rodančių būtiniausių darbo procedūros turinį.

I aplinkosaugos procedūros pavyzdys

Pavadinimas: Ekologiškesnių kanceliarinių prekių pirkimo tvarka

Tikslas

Įdiegti žaliųjų viešųjų pirkimų (ŽVP) kriterijus, taikomus perkant produktus, susijusius su biuro popieriumi ir reikmenimis.

Turinys

- Kanceliarinio popieriaus tiekimo atveju buvo privaloma pateikti bent vieną ekologišką gaminį. Į biuro popieriaus tiekimą turi būti įtraukti vokai ir popieriniai segtuvai, pagaminti iš 100 % perdirbto pluošto. Pirminio popieriaus pluošto gamyba gali prisidėti prie visuotinio miškų plotų mažėjimo ir su tuo susijusio biologinės įvairovės nykimo, nes ne visi miškai tvarkomi teisėtai ir tvariai. Įsigyjant 100 % perdirbtą popierių, šis poveikis mažinamas, nes mažinamas reikalingas pirminės plaušienos kiekis. Be to, jei naudojamas po vartojimo perdirbtas pluoštas, gerokai sumažėja vandens ir energijos kiekis, reikalingas gamybos procesui.
- Turi būti laikomasi ES ekologinio ženklo arba kitų ekologinių ženklų, tiesiogiai susijusių su popieriaus gamyba (o ne gamyklos valdymo praktika), ekologinių kriterijų. Tai apima reikalavimą, kad popierius būtų be elementaraus chloro (ECF) arba visiškai be chloro (TCF).

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

Iš tiesų chloro junginiai, naudojami popieriaus balinimo procese, gali reaguoti su vandenyje esančiomis organinėmis medžiagomis, sudarydami junginius, kurie gali būti toksiški ir sunkiai skaidomi vandens aplinkoje. Todėl, siekiant išvengti tokių junginių susidarymo, balinimo procesas turėtų būti visiškai be chloro (TCF) arba be elementaraus chloro (ECF).

- Kitų produktų (pvz., rašiklių, bloknotų ir klijų) tiekėjai turėjo galimybę pateikti ekologišką produktą, kuris vėliau būtų įvertintas, kad būtų įtrauktas į sistemą. Šiuo atveju taip pat turi būti laikomasi ES ekologinio ženklo ar kito tipo ekologinių ženklų ekologinių kriterijų (o ne gamyklos valdymo praktikos).
- Laikoma, kad visi ES ekologiniu ženklu pažymėti produktai atitinka reikalavimus. Taip pat bus pripažįstami ir kitų rūšių ekologiniai ženklai bei bet kokios kitos tinkamos įrodymo priemonės, pavyzdžiui, gamintojo techniniai dokumentai arba pripažintos įstaigos bandymų ataskaita.
- Įsigytų produktų kiekio ir metodų įrašus tvarko vidaus pirkimų vadovas.

Atsakomybė

Už šios procedūros įgyvendinimą atsakingas XXX.

II aplinkosaugos procedūros pavyzdys

Pavadinimas: Darbuotojų aplinkosauginio mokymo tvarka

Tikslas

Siekdama užtikrinti, kad darbuotojai savo pareigas vykdytų kuo atsakingiau, XXX visiems darbuotojams rengia aplinkosauginio sąmoningumo mokymus, o darbuotojams, kurių veikla yra susijusi su svarbiais aplinkosaugos aspektais, rengia konkrečių užduočių mokymus.

Turinys

- Visi nauji darbuotojai per 30 minučių supažindinami su vidaus aplinkosaugos politika ir aplinkosaugos tikslais per privalomą naujų darbuotojų orientavimą.
- Organizacijos tinklalapyje pateikiama aplinkosaugos politikos ir aplinkosaugos tikslų santrauka, taip pat naujienos apie aplinkosaugos įgyvendinimą ir sėkmės istorijas. Puslapyje pateikiamas darbuotojų indėlio ir atsiliepimų mechanizmas.
- Konkrečios užduoties mokymai rengiami šiems darbuotojams:
 - Asmenys ir pareigybių pavadinimai, kuriems priskirti aplinkosaugos vaidmenys ir atsakomybė;
 - Pareigų pavadinimai ir (arba) funkcijos, atsakingos už veiklos, susijusios su aplinkosaugos procedūrų įgyvendinimu, valdymą arba vykdymą.
- Naujiems darbuotojams pirmąją savaitę rengiami informavimo mokymai, o kasmet - visiems darbuotojams.
- Atitinkami darbuotojai, pradėję eiti naujas pareigas, susijusias su aplinkosaugos vadybos veikla, dalyvauja konkrečioms užduotims skirtuose mokymuose, o prireikus rengiami kvalifikacijos kėlimo kursai. Tiek informuotumo, tiek konkrečių užduočių mokymai peržiūrimi bent kartą per metus, kad būtų atnaujinti, arba įvykus reikšmingiems veiklos pokyčiams.
- Įrašus apie kiekvieno darbuotojo išklaustytus sąmoningumo ir konkrečių užduočių mokymus elektroniniu būdu saugo XXX.

Atsakomybė

Už šios procedūros įgyvendinimą atsakingas XXX.

4. Operatyvinė veikla

Operatyvinė veikla yra kitas žingsnis po to, kai sukuriama politika ir susijusios procedūros. Užduotis - imtis kiekvienos veiksmų plane numatytos procedūros, paskirstyti išteklius ir nustatyti terminus. Toliau paaiškinamas kiekvienas iš šių elementų:

Žmogiškųjų išteklių paskirstymas

Kiekviena praktika ir (arba) procedūra turi turėti "savininką", t. y. kažkas turi būti atsakingas už šios strategijos įgyvendinimą. Jei kas nors nebus atsakingas už strategiją, labai tikėtina, kad ji nebus įgyvendinta. Veiklos plane asmuo, atsakingas už strategiją, paprastai nurodomas pagal jo pareigybę.

Pavyzdžiui, procedūra gali būti paskirta vienam asmeniui arba žmonių grupei, pvz., žmonių grupei, pakomitečiui arba departamentui.

Finansinių išteklių paskirstymas (jei reikia)

Ne kiekvienai praktikai ir (arba) procedūrai reikia pinigų, tačiau daugumai jų reikia. Jei žmonėms reikia mokėti už darbą, reikės finansinių išteklių atlygiui. Jei dirba savanoriai, gali tekti atidėti pinigų jų maistui ir (arba) kitoms privilegijoms.

Daugelis strategijų bus susijusios su administravimo išlaidomis - telefono skambučiais, spausdinimu, kopijavimu ir pašto išlaidomis. Kai kurioms strategijoms reikės pirkti įrangą, medžiagas arba reklamos išlaidas, pvz., reklamą.

Svarbu tai, kad reikia apsvarstyti visas galimas išlaidas, kurios gali atsirasti, jei strategija bus įgyvendinta. Jei strategijai įgyvendinti skiriama nepakankamai lėšų, tikėtina, kad ji žlugs.

Terminų nustatymas

Bet kokiai praktikai ir (arba) procedūrai įgyvendinti reikalingas tvarkaraštis, t. y. laikotarpis, per kurį atliekamas darbas, kad būtų pasiektas norimas rezultatas. Laikotarpis gali būti trumpas - viena diena arba keli mėnesiai. Laikotarpis gali būti artimiausioje ateityje arba gali būti suplanuotas ateinantiems metams.

Kiekvienos strategijos terminų įtraukimo tikslas - suteikti tvarkos daugybei užduočių, kurias reikia atlikti. Išteklių visada yra riboti, todėl bet kuriuo metu reikia priimti sprendimus dėl prioritetų ir dėl to, kur reikėtų sutelkti darbo pastangas. Nėra prasmės sutelkti darbo pastangas į strategijas, kurių dar nereikia užbaigti, o prie strategijų, kurios yra neatidėliotinos, darbas neatliekamas.

Be to, į operatyvinę veiklą galima įtraukti keletą papildomų labai svarbių komponentų. Pelno siekiančiai organizacijai šie komponentai yra šie:

- Visų metų (arba sezono) renginių (arba varžybų) kalendorius;
- patalpų naudojimo tvarkaraščiai (t. y. įrangos paskirstymas tam tikroms grupėms tam tikru laiku);
- išteklių techninės priežiūros tvarkaraščiai (pvz., įrangos paruošimas ir remontas);
- Darbuotojų ir savanorių mokymo planas;
- Biudžeto informacija, kurioje pateikiamas išlaidų paskirstymas pagal procedūras.

Šių papildomų komponentų įtraukimas padeda sukurti naudingesnį dokumentą, kurį galima pateikti pagrindiniams organizacijos darbuotojams.

Toliau pateiktoje lentelėje pateikiamas pagrindinių veiklos plano sudedamųjų dalių pavyzdys.

Veiklos plano pavyzdys				
<i>Praktika ir (arba) procedūra</i>	<i>Laikotarpis</i>	<i>Atsakingas</i>	<i>Biudžetas</i>	<i>Kiti ištekliai ir (arba) poreikiai</i>
Ekologiškesnių biuro reikmenų pirkimo procedūra	Šeši mėnesiai	Administracijos darbuotojai	- 200,00 Eur už žalią popierių - 100,00 eurų žaliosioms medžiagoms	Tiekėjai, teikiantys užklausas dėl kainų
Vykdyti sklaidos renginius	Kas du mėnesius vykstantys renginiai	Techninis koordinatorius su savanoriais	Renginių savarankiškas finansavimas	Tinklaveikos su kitomis organizacijomis veikla
Darbuotojų aplinkosauginio mokymo tvarka	Kas ketvirtį	Techninis koordinatorius su išorės ekspertais	-	-

5. Veiklos vertinimas

Norint periodiškai vertinti ir peržiūrėti veiksmų planą, galima taikyti specialią procedūrą, kaip nurodyta toliau pateiktame pavyzdyje.

Pavadinimas: Vadovybės peržiūros procedūra

Tikslas

Siekiant užtikrinti žiedinės ekonomikos veiksmų plano veiksmingumą ir nuolatinį jo tobulinimą, už veiksmų plano įgyvendinimą atsakingas asmuo (XXX) periodiškai peržiūri svarbiausius plano elementus ir procedūras. Vadovybės peržiūros proceso tikslas - sudaryti sąlygas aptarti ir tobulinti Veiksmų planą ir suteikti vadovybei galimybę atlikti visus jo pakeitimus, būtinus organizacijos vizijai įgyvendinti.

Turinys

Rengdamasi vadovybės peržiūrai, XXX pateikia vadovybei šią informaciją:

- Žiedinės ekonomikos politika;
- Atnaujintas veiklos rezultatų vertinimas (atnaujintas žiediškumo lygio vertinimo klausimynas);
- Grupės narių ir kitų asmenų, atsakingų už veiksmų plano įgyvendinimą, sąrašas;
- Kitų plano pasiekimų aprašymai (pvz., apmokytų žmonių skaičius);
- Koregavimo veiksmų, kurių imtasi, rezultatai;
- Suinteresuotųjų šalių atsiliepimų aprašymas ir dokumentavimas.

Aukščiausioji įstaigos vadovybė susitinka peržiūrėti ir aptarti informaciją. Atsižvelgdama į peržiūrą, aukščiausioji vadovybė gali nurodyti atlikti konkrečius ir (arba) reikšmingus plano masto ir krypties pakeitimus, kad padidintų jo veiksmingumą. Išvados, kurios padaromos po vadovybės peržiūros, įrašomos į specialią vertinimo ataskaitą ir saugomos už veiksmų plano įgyvendinimą atsakingo asmens (XXX).

Dažnis

Peržiūra bus atliekama ne rečiau kaip kartą per metus.

Atsakomybė

Valdymo peržiūrų rezultatai registruojami bent jau naudojant specialią vertinimo ataskaitą. Įrašus saugo XXX.

PRIEDAI

A priedas - Žiedinės ekonomikos žodynas

A

Additive manufacturing - Adityvioji gamyba

Objektų gamyba pridendant medžiagos (o ne ją pašalinant).

Anaerobic digestion - Anaerobinis skaidymas

Biologinės medžiagos skaidymas aplinkoje be deguonies. Šio proceso metu gaminamos biodujos, kurios naudojamos kaip iškastinio kuro pakaitalas elektrai ir šilumai gaminti, taip pat paverčiamos dujomis.

Auxiliary Product - Pagalbinis produktas

Bet koks produktas, komponentas ar jo dalis, kuris nėra pagrindinis gamybos procese naudojamas išteklius.

B

Bio-based material - Biologinė medžiaga

Medžiaga, kuri iš dalies arba visiškai pagaminta iš biomasės.

Biodegradable materials - Biologiškai skaidžios medžiagos

Medžiaga, kurių mikroorganizmai gali suskaidyti į natūralius elementus (t. y. vandenį, biomasę ir kt.).

Biological nutrients - Biologinės maistinės medžiagos

Organinės medžiagos, gautos iš natūralios aplinkos ir sukurtos taip, kad vėl patektų į natūralią aplinką.

Biomass - Biomasė

Organinės medžiagos, gautos iš augalų arba gyvūnų.

Blue economy - Mėlynoji ekonomika

Sprendinių judėjimą lemia jų vietinės aplinkos savybės, pabrėžiant gravitaciją kaip pagrindinį energijos šaltinį.

By-product - Šalutiniai produktai

Medžiaga arba medžiaga, sukurta perdirbant arba gaminant ką nors kita.

C

Cascading - Kaskadinis

Didžiausios medžiagos vertės gavimas naudojant alternatyvius naudojimo būdus įvairiuose vertės srautuose.

Circular economy - Žiedinė ekonomika

Perspektyva, kai medžiagų ekonominė vertė optimizuojama laikui bėgant. Tam reikia kuo mažiau išgauti žaliavų, iš naujo naudoti jau esančias ekonomikoje medžiagas ir nenaudoti atliekų.

Closed-loop recycling - Uždaro ciklo perdirbimas

Produkto perdirbimas ir jo gamyba į tą patį produktą vėl ir vėl.

Comparative life cycle assessment - Lyginamasis gyvavimo ciklo vertinimas

LCA, kai lyginami du ar daugiau produktų ar sistemų.

Compatibilizers - Kompaktilizatoriai

Priedai, leidžiantys dviem polimerinėms dervoms susijungti ir stabilizuotis, todėl galutinis produktas tampa geresnis.

Compostable materials - Kompostuojamos medžiagos

Medžiagos, kurios gali būti šalinamos kartu su biologinėmis medžiagomis ir suirti į maistingų medžiagų turtingą medžiagą.

Composting - Kompostavimas

Apdorojimo procesas, kurio metu organinės medžiagos skaidomos deguonies prisotintoje aplinkoje. Rezultatas - maistingųjų medžiagų turtingos trąšos arba dirvožemio pataisos.

Conflict minerals - Konflikto iškasenos

Žaliavinės iškasenos, kuriomis tiesiogiai ar netiesiogiai finansuojamos ginkluotos grupuotės arba iš kurių gaunama naudos. Labiausiai pažeidžiamos yra 3TG (tantalo, alavo, volframo ir aukso) grupės naudingosios iškasenos ir tos, kurios gaunamos iš Kongo Demokratinės Respublikos.

Corporate social responsibility (CSR) - Įmonių socialinė atsakomybė (ĮSA)

Tai savireguliacinis verslo modelis, padedantis įmonei būti socialiai atskaitingai sau, suinteresuotosioms šalims ir visuomenei. Praktikuodamos įmonių socialinę atsakomybę, dar vadinamą įmonių pilietiškumu,

Įmonės gali suvokti, kokį poveikį jos daro visiems visuomenės aspektams, įskaitant ekonominį, socialinį ir aplinkosauginį.

Cradle-to-Cradle - Nuo lopšio iki lopšio

Dizaino sistema, kurioje daugiausia dėmesio skiriama ekologiniam efektyvumui ir teigiamam gaminio poveikiui, kartu mažinant neigiamą poveikį.

Cradle-to-Gate - Nuo lopšio iki vartų

LCA, kurioje vertinamas gaminio ar proceso poveikis aplinkai nuo žaliavų gavybos iki gamybos.

Cradle-to-Grave - Nuo lopšio iki kapo

LCA, kurioje vertinamas gaminio ar proceso poveikis aplinkai nuo žaliavų gavybos iki šalinimo.

Critical raw materials - Svarbiausios žaliavos

Ekonomikai būtinos žaliavos, kurių tiekimo rizika yra didelė dėl riboto kiekio, tiekėjų ir prieigos.

D

Decoupling - Atskyrimas

Ekonomikos augimo ir gamtinių išteklių vartojimo ryšio nutraukimas.

Dematerialization - Dematerializacija

Produkto tiekimas naudojant tam tikrą dalį masės arba visai jos nenaudojant, palyginti su įprastiniu produktu.

Depletion time - Išsekimo laikas

Laikas, likęs iki visiško gamtinių išteklių išgavimo.

Depolymerization - Depolimerizacija

Procesas, kurio metu polimerai vėl paverčiami monomeru (-ais).

Design for disassembly – Dizainas išardymui

Projektavimo principas, pagal kurį reikia numatyti gaminio, jo sudedamųjų dalių ir medžiagų išardymo galimybes pasibaigus jo naudojimui laikui.

Design for durability - Dizainas ilgaamžiškumui

Projektavimo principas, kuriuo raginama maksimaliai padidinti gaminio ar paslaugos naudingo tarnavimo laiką. Suplanuotas senėjimas tiesiogiai prieštarauja šiam projektavimo principui.

Design for environment – Dizainas aplinkai

Projektavimo principas, kuriuo raginama kuo labiau sumažinti neigiamą poveikį aplinkai per visą gaminio ar paslaugos gyvavimo ciklą.

Design for flexibility - Dizainas lankstumui

Projektavimo principas (dažniausiai taikomas projektuojant ir statant pastatus), pagal kurį reikia naudoti tarpbutines erdves, suplanuotas minkštąsias erdves, apvalkalo erdves, išplėtimo galimybes, nuimamas pertvaras ir mobiliuosius arba modulinius baldus.

Design for recyclability - Perdirbimui pritaikytas dizainas

Projektavimo principas, pagal kurį reikalaujama, kad pasibaigus gaminio naudojimo laikui būtų atsižvelgiama į tai, kaip gaminy bus surenkamas ir perdirbamas.

Design for repairability - Remonvatimui pritaikytas dizainas

Projektavimo principas, pagal kurį gaminiai turi būti gaminami naudojant tvirtinimo detales, medžiagas ir procesus, leidžiančius juos lengvai pritvirtinti.

Design for sustainability - Dizainas tvarumui

Projektavimo principas, kuriuo raginama optimizuoti aplinkosauginę ir socialinę naudą per visą gaminio ar paslaugos gyvavimo ciklą.

Digitization - Skaitmeninimas

Analoginių arba fizinių produktų konvertavimas į skaitmeninius išteklius.

Dissipative product - Išsisklaidantis produktas

Produktas, kurio negalima surinkti dėl to, kaip jis buvo išsklaidytas naudojimo metu (pvz., dažai, trąšos).

Downcycling - Perdirbimas

Antrinių medžiagų naudojimas, dėl kurio sumažėja tos medžiagos ekonominė vertė, kurios negalima susigrąžinti.

Durability - Patvarumas

Produkto savybė, lemianti jo vertės ar funkcionalumo išlaikymo trukmę.

E

Eco-design - Ekologiškas dizainas

Projektavimo principas, kuriuo raginama kuo labiau sumažinti neigiamą poveikį aplinkai ir sveikatai per visą gaminio ar paslaugos gyvavimo ciklą.

Eco-efficiency - Ekologinis efektyvumas

Produkto ar paslaugos ekonominė vertė, palyginti su gamtinio kapitalo sąnaudomis.

Ecolabel - Ekologinis ženklas

ES ekologinis ženklas - tai oficialus Europos Sąjungos savanoriškas aplinkosauginio meistriškumo ženklas. 1992 m. įsteigtu ir visoje Europoje bei pasaulyje pripažintu ES ekologiniu ženklu sertifikuojami gaminiai, kurių garantuotas ir nepriklausomai patikrintas poveikis aplinkai yra nedidelis.

Electronic waste (E-waste) - Elektroninės atliekos (E. atliekos)

Išmesti elektronikos ir elektros gaminiai. Šiuose gaminiuose paprastai yra pavojingų medžiagų, todėl juos reikia sertifikuotai tvarkyti ir perdirbti.

Embedded impacts - Įterptasis poveikis

Gaminio poveikis aplinkai ir socialinis poveikis nuo medžiagų gavybos iki naudojimo etapo.

End-of-life - Gyvavimo pabaigos

Gyvavimo ciklo etapas, kurio metu produktas nebeturi vertės pirminiam savininkui ir yra šalinamas.

Extended producer responsibility - Išplėstinė gamintojo atsakomybė

Polisas, pagal kurį finansinė arba fizinė atsakomybė už gyvybės ciklo pabaigos tvarkymą tenka gamintojui.

F

Feedstock - Žaliavos

Medžiaga arba medžiaga, kuri naudojama kaip produkto ar proceso žaliava.

Feedstock recycling - Žaliavų perdirbimas

Žaliavų perdirbimas, dar vadinamas cheminiu perdirbimu, yra surinktų plastikų skaidymo į monomerus ir kitus pagrindinius cheminius elementus procesas ("depolimerizacija").

Footprint - Pėdsakas

Produkto ar paslaugos poveikis per visą jo gyvavimo ciklą. Pavyzdžiui, galima apskaičiuoti gaminio anglies, vandens, energijos ir medžiagų pėdsaką. Tai panašu į LCA, išskyrus tai, kad pėdsakais paprastai vertinamas tik vienas aplinkosaugos klausimas.

G

Gasification - Dujinimas

Sintetinių dujų gamyba iš anglių, naudojant itin aukštą temperatūrą ir minimalų deguonies kiekį.

Green chemistry - Žalioji chemija

Kurti cheminius produktus ir procesus, kurie iki minimumo sumažina arba pašalina pavojingas medžiagas.

Green engineering - Žalioji inžinerija

Produktų ir procesų projektavimas siekiant sumažinti poveikį aplinkai ir apsaugoti žmonių sveikatą nesumažinant ekonominės vertės.

Green Public Procurement (GPP) - Žalieji viešieji pirkimai (ŽVP)

Politika, pagal kurią organizacija įsipareigoja pirkti produktus ir paslaugas, pasižyminčius aplinkai palankiomis savybėmis.

Greenwashing – Žaliojo smegenų plovimas

Tai klaidingo įspūdžio arba klaidinančios informacijos apie tai, kad įmonės gaminiai yra ekologiški, skleidimo procesas. Ekologinis plovimas - tai nepagrįstas teiginys, kuriuo siekiama apgauti vartotojus, kad jie patikėtų, jog įmonės produktai yra ekologiški arba daro didesnę teigiamą poveikį aplinkai nei iš tikrųjų.

H

Hazardous materials - Pavojingos medžiagos

Medžiaga ar medžiaga, kuri gali pakenkti žmonėms, gyvūnams ar aplinkai.

Horizontal recycling - Horizontalus perdirbimas

Medžiagų perdirbimas, leidžiantis jas pakartotinai panaudoti panašiai funkcijai atlikti.

I

Impact analysis - Poveikio analizė

Antrasis LCA etapas, kurio metu nustatomas poveikis aplinkai.

Improvement analysis - Tobulinimo analizė

Trečiasis LCA etapas, kuriame vertinami sprendimai, skirti poveikiui aplinkai mažinti.

Industrial ecology - Pramonės ekologija

Medžiagų, energijos ir vandens srautų pramoninėje sistemoje ir jų poveikio aplinkai, ekonomikai ir visuomenei tyrimas.

Industrial metabolism - Pramoninis metabolizmas

Fiziniai ir cheminiai procesai, vykstantys pramoninėje sistemoje.

Industrial symbiosis - Pramonės simbiozė

Abipusiai naudingas keitimasis atliekomis ir šalutiniais produktais tarp trijų ar daugiau šalių.

Informal recycling sector - Neformalus perdirbimo sektorius

Mažos įmonės ir savarankiškai dirbantys asmenys, teikiantys medžiagų perdirbimo paslaugas, kurių teisinis pripažinimas yra menkas arba jo nėra, o kapitalo investicijos nedidelės.

Integrated design - Integruotas dizainas

Projektavimo metodas, kuris apima įvairias vertės grandinės disciplinas ir grindžiamas įvairiais požiūriais ankstyvoje proceso stadijoje.

Integrated waste management - Integruotas atliekų tvarkymas

Kietųjų atliekų tvarkymas nuo jų šalinimo vartotojui iki surinkimo, rūšiavimo, pakartotinio naudojimo ir perdirbimo.

Inventory analysis - Atsargų analizė

Pirmasis LCA etapas, kurio metu nustatomos sistemos sąnaudos ir išeigos (medžiagos, energija, vanduo, ekonominė vertė ir t. t.).

J

Just-in-time manufacturing – Gamyba „tiksliai laiku“

Gamybos strategija, kuria siekiama sumažinti laiko ir išteklių švaistymą, teikiant produktus ar paslaugas, kai jų reikia kitam gamybos proceso etapui.

K

Kaizen

Japoniška nuolatinio tobulinimo strategija, pagrįsta šiais principais: geri procesai duoda gerus rezultatus, mokytis matant, kalbėti remiantis duomenimis, valdyti remiantis faktais, nustatyti ir ištaisyti pagrindines problemų priežastis ir dirbti komandoje.

L

Landfilling - Sqvartynas

Kietųjų atliekų šalinimas ir laidojimas. Atliekų ardymas sukelia vietinę oro ir vandens taršą.

Lean manufacturing - Lieknoji gamyba

Gamybos strategija, kuria siekiama sumažinti visas atliekas (t. y. laiką, pinigus, išteklius) taikant aukštos kokybės procesus.

Leasing - Lizingas

Paslaugų modelis, kai klientas moka už nuolatinę prieigą prie produkto per sutartą laikotarpį.

Life cycle - Gyvenimo ciklas

Visi produkto gyvavimo etapai: žaliavų gavyba, perdirbimas, gamyba, naudojimas, gyvavimo ciklo pabaiga ir transportavimas.

Life cycle assessment - Gyvavimo ciklo vertinimas

Metodas, kuriuo vertinamas gaminio ar sistemos poveikis aplinkai per visą jo gyvavimo ciklą. LCA paprastai atliekama iš trijų dalių: 1) inventoriaus analizė, 2) poveikio vertinimas, 3) tobulinimo analizė.

Life cycle cost - Gyvavimo ciklo sąnaudos

Metodas, kuriuo vertinamas finansinis produkto ar sistemos poveikis per visą gyvavimo ciklą.

Gyvavimo ciklo valdymas

Gyvavimo ciklo mąstymo integravimas į sprendimų priėmimą.

Life cycle thinking - Gyvenimo ciklo mąstymas

Ekonominio, aplinkosauginio ir socialinio poveikio apskaita visuose produkto ar paslaugos gyvavimo ciklo etapuose.

Lifetime extension - Pratęsimas visam gyvenamajam laikotarpiui

Produkto savybės, kurios pailgina laiką, per kurį produktas toliau atlieka iš pradžių numatytą funkciją.

Linear risk - Linijinė rizika

Rizika, su kuria susiduria įmonė, priklausanti nuo įprasto ekonominio modelio "imk, pagamink, parduok".

Local materials - Vietinės medžiagos

Medžiagos, išgaunamos ir perdirbamos tame pačiame regione, kuriame jos perkamos. Konkretūs atstumai priklauso nuo medžiagos, proceso ir tikslų.

Lock-in - Užrakinimas

Situacija, kai nusistovėjęs dizainas ar gamybos procesas neskatina naujovių.

M

Material flow - Medžiagų srautas

Medžiagų kiekis ir greitis, kuriuo jos juda per sistemą (pvz., miestą, įmonę ir pan.)

Material flow analysis (MFA) - Medžiagų srautų analizė (MSA)

Medžiagų srautų į sistemą ir iš sistemos vertinimo metodas.

Metabolic analysis - Metabolinė analizė

Fizinių ir cheminių procesų, vykstančių pramonės sistemoje, tyrimas.

Mineral - Mineralai

Neorganinė fizinė medžiaga, turinti specifinę cheminę sudėtį.

Modular design - Modulinė konstrukcija

Projektavimo principas, pagal kurį gaminiai turi būti gaminami naudojant komponentus, kuriuos galima atskirai pakeisti, kad ištisi gaminiai netaptų nebereikalingi.

Municipal Solid Waste (MSW) - Kietosios komunalinės atliekos (KAK)

Atliekos, kurios susidaro namų ūkiuose, mokyklose, ligoninėse ir įmonėse tam tikrame mieste ar regione.

N

Natural capital - Gamtinis kapitalas

Atsinaujinančių ir neatsinaujinančių išteklių (pvz., augalų, gyvūnų, oro, vandens, dirvožemio, mineralų), kurie kartu teikia naudą žmonėms, atsargos.

O

Open loop recycling - Atviras perdirbimo ciklas

A gaminio perdirbimas ir jo gamyba į B gaminį.

P

Packaging (Primary) - Pakuotė (pirminė)

Pakuotė, kuri liečiasi su produktu (plastikinis maišelis su grūdais).

Packaging (Secondary) - Pakuotė (antrinė)

Pakuotė, kurią sudaro viena ar daugiau pirminių pakuočių (grūdų dėžės).

Packaging (Tertiary) - Pakuotė (tretinė)

Pakuotė, kurioje yra viena ar daugiau antrinių pakuočių (plastikinė plėvelė grūdų dėžutėms).

Pay for performance - Atlyginimas už veiklos rezultatus

Paslaugų modelis, pagal kurį mokėjimas susietas su kliento gaunamų paslaugų kiekiu arba kokybe.

Planetary boundaries – Planetos biologinės ribos

Aplinkos ribos, kuriose žmonės gali saugiai gyventi.

Planned obsolescence - Planuojamas senėjimas

Verslo strategija, kuria siekiama sutrumpinti vartotojo nuosavybės laikotarpį, kad būtų padidinta pardavimo apimtis. Tai pasiekama naudojant prastos kokybės produkciją, pagreintą produkto pakeitimo terminą arba įtikinamas rinkodaros kampanijas.

Prefabrication - Surenkamieji gaminiai

Statybinių komponentų ir mazgų gamybos gamykloje ir gabenimo į statybietę montavimui praktika.

Product as a Service (PaaS) - Produktas kaip paslauga (PaaS)

Parduodami ne patys produktai, o jų rezultatai.

Pyrolysis - Pirolizė

Cheminis organinių medžiagų skilimas naudojant šilumą, kai nėra deguonies, sukuriant sintetines dujas ir skystąjį kurą.

R

Rare earth metals – Retieji metalai

17 metalų grupė, kuriuos ekonomiškai sunku išgauti dėl mažos koncentracijos gamtoje.

Raw materials - Žaliavos

Neapdorotos arba neapdorotos medžiagos, naudojamos gaminant arba perdirbant produktus.

Reclaimed materials - Reikultivuotos medžiagos

Išmestos medžiagos, kurios yra regeneruojamos ir naudojamos kitame procese ar gaminyje, o jas reikia tik šiek tiek pakeisti ir (arba) atnaujinti.

Recovery - Atkūrimas

Medžiagų, energijos ar vandens išgavimo iš atliekų srauto pakartotiniam naudojimui ar perdirbimui procesas.

Recyclable materials - Perdirbamos medžiagos

Medžiagos, kurias galima perdirbti.

Recycled content - Perdirbtas turinys

Produkto dalis, pagaminta iš regeneruotų ir perdirbtų medžiagų.

Recycling - Perdirbimas

Išmestų medžiagų surinkimas, rūšiavimas ir apdorojimas, kad jas būtų galima panaudoti kitame gamybos procese.

Refurbished materials - Atnaujintos medžiagos

Išmestos medžiagos ar gaminiai, kurie yra remontuojami, atnaujinami ir dezinfekuojami, kad galėtų atlikti savo pirminę funkciją.

Regenerative design - Regeneracinis dizainas

Projektavimo principas, pagal kurį produktai ar paslaugos turi prisidėti prie ekosistemos sveikatos.

Regenerative economy - Atkuriamoji ekonomika

Scenarijus, pagal kurį produktai ir paslaugos uždaro ciklo sistemoje papildo savo energijos, vandens ir medžiagų šaltinius.

Remanufacturing – pakartotinė gamyba

Komponentų ar dalių atkūrimo, išardymo, remonto ir dezinfekavimo procesas, skirtas perparduoti ar pakartotinai naudoti.

Renewable materials - Atsinaujinančios medžiagos

Medžiagos ar kiti ištekliai (energijos ir vandens šaltiniai), kurie po žmogaus panaudojimo atsinaujina per ribotą laiką.

Resource efficiency - Efektyvus išteklių naudojimas

Visų sunaudotų išteklių, iš kurių sudarytas galutinis produktas ar paslauga, procentinė dalis.

Resource productivity - Išteklių našumas

Ekonominė vertė, sukurta per išteklių vienetą.

Resource value optimization - Išteklių vertės optimizavimas

Ekonominės vertės, kuri sukuriama vienam išteklių vienetui per kelis gyvavimo laikotarpius, maksimizavimas.

Reuse - Pakartotinis naudojimas

Pakartotinis gaminio ar medžiagos naudojimas tai pačiai ar kitai funkcijai atlikti.

Reverse logistics - Atvirkštinė logistika

Produktų, sudedamųjų dalių ar medžiagų rinkimo ir kaupimo procesas pasibaigus jų eksploatavimo laikui, siekiant juos pakartotinai naudoti, perdirbti ir grąžinti.

S

Secondary materials marketplace - Antrinių medžiagų rinka

Parduotuvė, kuri palengvina antrinių žaliavų mainus.

Secondary raw materials - Antrinės žaliavos

Atliekos, kurios surenkamos, perdirbamos ir pakartotinai apdorojamos, kad būtų naudojamos kaip žaliavos.

Sharing model - Dalijimosi modelis

Verslo modelis, pagrįstas dalijimusi nepakankamai naudojamu turtu kaip paslauga.

Social life cycle assessment - Socialinis gyvavimo ciklo vertinimas

Metodas, skirtas įvertinti socialinį ir sociologinį produkto ar paslaugos poveikį per visą jų gyvavimo ciklą.

Standardization - Standartizavimas

vienodų gamybos procesų nustatymas, siekiant sumažinti klaidų skaičių ir sutaupyti išlaidų.

Stock (reservoir) - Atsargos (rezervuaras)

Bendras medžiagos tūris arba masė sistemoje (pvz., pramoninėje, komunalinėje, organizacinėje ir kt.).

Streamlined life cycle assessment - Supaprastintas gyvavimo ciklo vertinimas

Supaprastinta LCA versija, kurioje daugiausia dėmesio skiriama svarbiausiam gaminio ar sistemos poveikiui aplinkai.

Subtractive manufacturing - Subtraktyvioji gamyba

Objekto gamyba pašalinant masę iš pradinės formos. Skulptūros lipdymas iš akmens bloko yra subtraktyviosios gamybos pavyzdys.

Sustainability branding process - Tvarumo prekės ženklo kūrimo procesas

Tai procesas, kurio metu į verslo veiklą sutelkiamas dėmesys ir integruojami nustatyti aplinkosaugos, ekonominiai ir socialiniai klausimai.

Sustainable consumption - Tvarus vartojimas

Prekių ir paslaugų naudojimas, kai tenkinami šiandienos gyventojų poreikiai, nepažeidžiant ateities kartų poreikių tenkinti jų poreikius.

Sustainable materials management - Tvarus medžiagų valdymas

Valdymo metodas, kuriuo siekiama mažinti poveikį aplinkai nepakenkiant ekonominiam produktyvumui ar socialiniam teisingumui.

Sustainably sourced bio-materials - Tvariai išgaunamos biologinės medžiagos

Miškininkystės ir žemės ūkio produktų pirkimas iš tiekėjų, kurie kuo labiau sumažina poveikį aplinkai ir saugo bei gerina gamtą ir biologinę įvairovę.

Syngas - Sintezės dujos

Sintezės dujos - tai dujų mišinys, gaunamas dujinant kurą, kuriame yra anglies.

Systems thinking - Sisteminis mąstymas

Metodas, pagal kurį atsižvelgiama į sistemos elementų tarpusavio priklausomybę ir raidą.

T

Take-back program - Atvežimo atgal programa

Iniciatyva, kuria siekiama surinkti iš vartotojų naudotus produktus ar medžiagas ir vėl įtraukti juos į pirminį perdirbimo ir gamybos ciklą.

Technical nutrients - Techninės maistinės medžiagos

Žmogaus sukurtos medžiagos, skirtos ilgaamžiškumui ir pakartotiniam naudojimui.

U

Upcycle – pakartotinis pagerintas perdirbimas

Antrinių produktų, komponentų ar medžiagų naudojimas, dėl kurio padidėja tos medžiagos ekonominė vertė.

Urban mining - Kasyba mieste

Naudingų medžiagų gavybos iš miesto atliekų procesas.

W

Waste Electrical and Electronic Equipment (WEEE) - Elektros ir elektroninės įrangos atliekos (EEJA)

Žr. "Elektroninės atliekos".

Waste hierarchy - Atliekų hierarchija

Atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumas, išdėstytas mažėjančia tvarka, atsižvelgiant į geriausių aplinkosauginį rezultatą per visą medžiagos gyvavimo ciklą. (1) prevencija, (2) mažinimas, (3) pakartotinis naudojimas, (4) perdirbimas, (5) deginimas, (6) sąvartynas.

Waste to energy - Atliekų pavertimas energija

Atliekų apdorojimo procesas, kurio metu sukuriama energija - elektra, šiluma arba kuras.

Wastewater - Nuotekos

Panaudotas arba panaudotas vanduo, kuriame yra ištirpusių arba suspenduotų kietųjų dalelių.

Z

Zero waste - Nulis atliekų

Programa, kuria siekiama nukreipti visas (bent 95 %) atliekas nuo sąvartynų. Priklausomai nuo nuorodos, į "nulinio atliekų kiekio" taikymo sritį gali būti įtrauktas arba neįtrauktas deginimas.

B priedas - Pavyzdinės sertifikavimo schemas

BS 8001

Pavadinimas	Žiedinės ekonomikos principų įgyvendinimo organizacijose sistema. Vadovas
Organizacija	Britų standartų institucija (BSI)
Leidiniai	1
Faktinis leidimas	BS 8001:2017
Paskelbimo data	31-05-2017
Taikoma	Visų tipų organizacijos, nepriklausomai nuo jų dydžio, tipo ir pobūdžio.
Apimtis	Suprasti žiedinės ekonomikos įgyvendinimo jūsų organizacijoje naudą; parama praktiniams veiksams, susijusiems su jos principų įgyvendinimu.
Akredituojamas	Ne
Charakteristikos	Pirmasis konkretus žiedinės ekonomikos standartas. Jame pateikiama lanksti sistema, sudaryta iš 8 etapų, leidžianti suformuluoti jūsų organizacijai tinkamą žiedinės ekonomikos modelį ir vėliau jį įgyvendinti. Skatinamas optimalus išteklių naudojimas (pakartotinis medžiagų ir produktų naudojimas, taisymas, atnaujinimas, regeneravimas ir perdirbimas), taip pat gamtinio kapitalo išsaugojimas ir regeneravimas grąžinant biologines maistines medžiagas į biosferą. Galiausiai, tai leidžia įvertinti įmonės brandos lygį žiedinės ekonomikos atžvilgiu. Jame nenumatyti jokie konkretūs reikalavimai, todėl tai nėra sertifikuojamas standartas.

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

AFNOR XP X30-901

Pavadinimas	Ekonominė žiedinė ekonomika - Ekonominės žiedinės ekonomikos projekto valdymo sistema - Reikalavimai ir tiesioginės kryptys
Organizacija	Prancūzų normalizacijos asociacija (AFNOR)
Leidiniai	1
Faktinis leidimas	XP X30-901:2018
Paskelbimo data	10-2018
Taikoma	Visų tipų organizacijos, nepriklausomai nuo jų dydžio, tipo ir pobūdžio.
Apimtis	Suprasti žiedinės ekonomikos įgyvendinimo jūsų organizacijoje naudą; parama praktiniams veiksams, susijusiems su jos principų įgyvendinimu.
Akredituojamas	Taip
Charakteristikos	Pirmasis akredituotas žiedinės ekonomikos standartas. Šiuo dokumentu siekiama nustatyti reikalavimus, susijusius su vadybos sistema, kad galėtume pagerinti aplinkosauginį, ekonominį ir socialinį veiksmingumą, turėdami viziją, skatinančią žiedinės ekonomikos plėtrą. Visi šie reikalavimai turi būti įvykdyti, kad organizacija galėtų kreiptis dėl akreditacijos. Visų pirma standarte nurodomi veiksmai, kurių organizacija turi imtis, kad prisidėtų prie perėjimo prie žiedinės ekonomikos.

UNI EN ISO 14001

Pavadinimas	Sistemi di gestione ambientale - Requisiti e guida per l'uso
Organizacija	Ente Italiano di Normazione (UNI)
Leidiniai	3
Faktinis leidimas	UNI EN ISO 14001:2015
Paskelbimo data	09-2015
Taikoma	Visų tipų organizacijos, nepriklausomai nuo jų dydžio, tipo ir pobūdžio.

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

	Taip pat taikoma veiklos, produktų ir paslaugų aplinkosauginiams aspektams, kuriuos, organizacijos manymu, ji gali kontroliuoti ar paveikti, atsižvelgiant į gyvavimo ciklo perspektyvą.
Apimtis	Organizacijos aplinkosauginio veiksmingumo gerinimas, taip pat atsižvelgiant į Europos ir tarptautinius aplinkosaugos tikslus, taikant veiksmingą vadybos sistemą. Aplinkosaugos tikslai turi būti: suderinami su organizacijos aplinkosaugos politika; išmatuojami; stebimi; perduodami. Norint pasiekti aplinkosaugos tikslus, būtina apibrėžti taisykles, išteklius, atsakomybę ir terminus bei įvertinti rezultatus.
Akredituojamas	Taip
Charakteristikos	Visapusiškas požiūris į aplinkos valdymą. Vadovaudamasi PDCA (angl. Plan-Do-Check-Act) modeliu, organizacija nustato suinteresuotąsias šalis ir aplinkos apsaugos vadybos sistemos taikymo sritį. Planuojant veiklos planą ir jį įgyvendinant atliekamas veiklos rezultatų vertinimas pagal nuolatinio tobulinimo metodą. Didelė reikšmė teikiama vadovavimo vaidmeniui aplinkosaugos vadybos srityje.

UNI CEI EN ISO 50001

Pavadinimas	Sistemi di gestione dell'energia - Requisiti e linee guida per l'uso
Organizacija	Ente Italiano di Normazione (UNI)
Leidiniai	2
Faktinis leidimas	UNI CEI EN ISO 50001:2018
Paskelbimo data	27-09-2018
Taikoma	Visų tipų organizacijos, nepriklausomai nuo jų dydžio, tipo ir pobūdžio, sudėtingumo, geografinės padėties, organizacinės kultūros ar produkto/paslaugos tipo.
Apimtis	Suteikite priemones, kurios padės sukurti, įdiegti, prižiūrėti ir tobulinti jūsų organizacijai tinkamą energijos vadybos sistemą.
Akredituojamas	Taip
Charakteristikos	Visapusiškas požiūris į energijos valdymą. Vadovaudamasi PDCA (angl. Plan-Do-Check-Act) modeliu, organizacija nustato suinteresuotąsias šalis ir energijos vadybos sistemos taikymo sritį. Planuojant veiklos planą ir jį

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

	įgyvendinant atliekamas veiklos vertinimas pagal nuolatinio tobulinimo metodą. Didelė reikšmė teikiama vadovavimo vaidmeniui valdyme.
--	---

ISO 14064

Pavadinimas	Šiltnamio efektą sukeliančios dujos. 1 dalis. Išmetamų ir pašalinamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekybinio įvertinimo ir ataskaitų teikimo organizacijos lygmeniu specifikacija su gairėmis
Organizacija	Tarptautinė standartizacijos organizacija (ISO)
Leidiniai	2
Faktinis leidimas	ISO 14064-1:2018
Paskelbimo data	19-12-2018
Taikoma	Organizacijos, kurios išmeta šiltnamio efektą sukeliančias dujas.
Apimtis	Pateikti visos organizacijos šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekybinio įvertinimo ir ataskaitų teikimo principus ir reikalavimus. Leisti sudaryti šiltnamio efektą sukeliančių dujų inventorių.

Pavadinimas	Šiltnamio efektą sukeliančios dujos. 2 dalis. Šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo mažinimo ar šalinimo didinimo kiekybinio įvertinimo, stebėsenos ir ataskaitų teikimo projekto lygmeniu gairės
Organizacija	Tarptautinė standartizacijos organizacija (ISO)
Leidiniai	2
Faktinis leidimas	ISO 14064-2:2019
Paskelbimo data	15-04-2019
Taikoma	Organizacijos, kurios išmeta šiltnamio efektą sukeliančias dujas.
Apimtis	Apibūdinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekybinio įvertinimo ir stebėsenos projektų lygmeniu principus ir reikalavimus. Pateikiamos

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

	priemonės, kaip sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir padidinti jų šalinimą.
--	--

Pavadinimas	Šiltnamio efektą sukeliančios dujos. 3 dalis. Šiltnamio efektą sukeliančių dujų ataskaitų tikrinimo ir tvirtinimo gairės
Organizacija	Tarptautinė standartizacijos organizacija (ISO)
Leidiniai	2
Faktinis leidimas	ISO 14064-3:2019
Paskelbimo data	15-04-2019
Taikoma	Organizacijos, kurios išmeta šiltnamio efektą sukeliančias dujas.
Apimtis	nurodyti principus ir reikalavimus bei pateikti rekomendacijas, kaip vertinti teiginius apie šiltnamio efektą sukeliančias dujas.

UNI EN ISO 14067

Pavadinimas	Gas ad effetto serra - impronta climatica dei prodotti (Carbon footprint dei prodotti) - Requisiti e linee guida per la quantificazione
Organizacija	Ente Italiano di Normazione (UNI)
Leidiniai	1
Faktinis leidimas	UNI EN ISO 14067:2018
Paskelbimo data	08-2018
Taikoma	Bet kokio tipo organizacijos, norinčios įvertinti savo produktų poveikį klimatui.
Apimtis	Pateikti principai, reikalavimai ir gairės, kaip kiekybiškai įvertinti ir pateikti informaciją apie gaminių anglies pėdsaką, atitinkančią tarptautinius gyvavimo ciklo vertinimo standartus (ISO 14040 ir 14044).
Charakteristikos	Dokumente nurodomos gaminių anglies pėdsako (angl. Carbon Footprint - CFP) vertinimo gairės ir jis taip pat taikomas daliniam CFP kiekybiniam įvertinimui. Apima tik vieną poveikio kategoriją - klimato kaitą. Nevertinami socialiniai ir ekonominiai aspektai ar poveikis arba kitas poveikis, galimai atsirandantis dėl gaminio gyvavimo ciklo.

UNI EN ISO 14040

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

Pavadinimas	Gestione ambientale - Valutazione del ciclo di vita - Principi e quadro di riferimento
Organizacija	Ente Italiano di Normazione (UNI)
Leidiniai	2
Faktinis leidimas	UNI EN ISO 14040:2021
Paskelbimo data	18-02-2021
Taikoma	Bet kokio tipo organizacijos, norinčios įvertinti savo produktų ir (arba) paslaugų gyvavimo ciklą.
Apimtis	Apibūdinti gyvavimo ciklo vertinimo (GCA) principus ir sistemą.
Charakteristikos	LCA nagrinėja aplinkosauginius aspektus ir galimus aplinkosauginius aspektus per visą gaminio gyvavimo ciklą, iki pat jo gyvavimo ciklo pabaigos ir galutinio šalinimo. Skiriami keturi etapai: tikslo ir taikymo srities apibrėžimas; inventoriaus analizės etapas; poveikio vertinimo etapas ir aiškinimo etapas. Standartas apima LCA tyrimus ir gyvavimo ciklo inventorizacijos tyrimus (LCI tyrimus).

UNI EN ISO 14044

Pavadinimas	Gestione ambientale - Valutazione del ciclo di vita - Requisiti e linee guida
Organizacija	Ente Italiano di Normazione (UNI)
Leidiniai	2
Faktinis leidimas	UNI EN ISO 14044:2021
Paskelbimo data	18-02-2021
Taikoma	Bet kokio tipo organizacijos, norinčios įvertinti savo produktų ir (arba) paslaugų gyvavimo ciklą.
Apimtis	pateikti gyvavimo ciklo vertinimo (GCA) reikalavimus ir gaires.
Charakteristikos	LCA nagrinėja aplinkosauginius aspektus ir galimus aplinkosauginius aspektus per visą gaminio gyvavimo ciklą, iki pat jo gyvavimo ciklo pabaigos ir galutinio šalinimo. Skiriami keturi etapai: tikslo ir taikymo srities apibrėžimas; inventoriaus analizės etapas; poveikio vertinimo etapas ir aiškinimo etapas. Standartas apima LCA tyrimus ir gyvavimo ciklo inventorizacijos tyrimus (LCI tyrimus).

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

EMAS

Pavadinimas	Ekologinio valdymo ir ekologinio audito sistema
Organizacija	Europos Komisija
Leidiniai	3
Faktinis leidimas	EMAS III
Paskelbimo data	Reg. n. 1221/2009 (paskutinė versija 2019-01-09)
Taikoma	Visų tipų organizacijos, nepriklausomai nuo jų dydžio, tipo ir pobūdžio.
Apimtis	Jūsų organizacijos aplinkosauginio veiksmingumo gerinimas, taip pat atsižvelgiant į Europos ir tarptautinius tikslus, taikant veiksmingą vadybos sistemą.
Akredituojamas	Taip, registruojant specialiame registre.
Charakteristikos	Į jį integruotas ISO 14001 standartas, papildant jį pradinės aplinkosaugos analizės procesu ir organizacijos aplinkosaugos deklaracijos parengimu.

ES ekologinis ženklas

Pavadinimas	Europos Sąjungos ekologinis ženklas
Organizacija	Europos Komisija
Leidiniai	Reg. n. 66/2010 (paskutinė redakcija 2017-11-14)
Taikoma	Visos prekės ir paslaugos, skirtos platinti, vartoti ar naudoti Bendrijos rinkoje už atlygį ar nemokamai. Ji netaikoma vaistams ir medicinos prietaisams.
Apimtis	nustatyti Europos Sąjungos ekologinio ženklo sistemos sukūrimo ir taikymo taisykles, kuriose būtų savanoriškai dalyvaujama.
Akredituojamas	Taip
Charakteristikos	Galioja Europos ekonominei erdvei (EEE) priklausančiose šalyse. Tai savanoriškas ekologinis ženklas, pagrįstas moksliskai pagrįsta atrankos kriterijų sistema, kurioje atsižvelgiama į gaminių ar paslaugų poveikį aplinkai per visą jų gyvavimo ciklą.

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

EPD (UNI EN ISO 14025)

Pavadinimas	Etichette e dichiarazioni ambientali - Dichiarazioni ambientali di Tipo III - Principi e procedure
Organizacija	Ente Italiano di Normazione (UNI)
Leidiniai	1
Faktinis leidimas	UNI EN ISO 14025:2010
Paskelbimo data	11-11-2010
Taikoma	Bet kuri organizacija turi pateikti III tipo aplinkos apsaugos deklaraciją.
Apimtis	Pateikite III tipo aplinkosaugos ataskaitos rengimo principus ir procedūras.
Charakteristikos	III tipo aplinkos apsaugos deklaracijoje pateikiama kiekybinė gaminio gyvavimo ciklo aplinkosauginė informacija, kad būtų galima palyginti su kitais tos pačios paskirties gaminiais. Standartas daugiausia taikomas verslo įmonių tarpusavio komunikacijai.

C priedas - MVĮ žiediško vertinimas: gamybos sektoriai

ŽIEDIŠKUMO MATAVIMO OPERACINĖS FORMOS

0. PAGRINDINĖ INFORMACIJA

Įmonės pavadinimas	
Lokalizavimas	
Gamyklos vieta (-os)	
Veiklos rūšis	
Darbuotojai	
Įmonės aprašymas	
Nuorodos metai	

1. PRIEMONĖS

Klausimo ID	Formuluotė								
Q1	<p><i>Ar organizacija įsigyja žiedinių žaliavų (arba pusgaminių, pagamintų iš žiedinių žaliavų), kad pirmiausia jas panaudotų savo gamybos procese?</i></p> <p>Jei taip, nurodykite šiuos tris procentinius dydžius analizuojamais metais: organizacijos sunaudotų žiedinių žaliavų (arba iš žiedinių žaliavų pagamintų pusgaminių) dalis procentais nuo visų organizacijos sunaudotų žaliavų (arba pusgaminių, pagamintų iš žiedinių medžiagų) [atsižvelkite tik į tas, kurios naudojamos galutiniam produktui gaminti, ne į pagalbinius produktus] [skirtingų įnašų suma neturi viršyti 100 %].</p> <p><i>Galutiniam teiginiui apskaičiuoti reikia atsižvelgti į skirtingų įnašų sumą</i></p>								
	<p>Atsakymas:</p> <p>---</p>								
	<table border="1"> <tr> <td>Taip, antrinės žaliavos (atliekos, kurios yra regeneruojamos, perdirbamos ir pakartotinai apdorojamos, kad būtų naudojamos kaip žaliavos)</td> <td>---%</td> </tr> <tr> <td>Taip, atsinaujinančios medžiagos (medžiagos, kurios atsinaujina po žmogaus panaudojimo per ribotą laiką).</td> <td>---%</td> </tr> <tr> <td>Taip, šalutiniai produktai (medžiaga ar medžiaga, susidaranti perdirbant ar gaminant ką nors kita)</td> <td>---%</td> </tr> <tr> <td>Ne</td> <td>0%</td> </tr> </table>	Taip, antrinės žaliavos (atliekos, kurios yra regeneruojamos, perdirbamos ir pakartotinai apdorojamos, kad būtų naudojamos kaip žaliavos)	---%	Taip, atsinaujinančios medžiagos (medžiagos, kurios atsinaujina po žmogaus panaudojimo per ribotą laiką).	---%	Taip, šalutiniai produktai (medžiaga ar medžiaga, susidaranti perdirbant ar gaminant ką nors kita)	---%	Ne	0%
Taip, antrinės žaliavos (atliekos, kurios yra regeneruojamos, perdirbamos ir pakartotinai apdorojamos, kad būtų naudojamos kaip žaliavos)	---%								
Taip, atsinaujinančios medžiagos (medžiagos, kurios atsinaujina po žmogaus panaudojimo per ribotą laiką).	---%								
Taip, šalutiniai produktai (medžiaga ar medžiaga, susidaranti perdirbant ar gaminant ką nors kita)	---%								
Ne	0%								
	<table border="1"> <tr> <td>Svoris</td> <td>1</td> </tr> </table>	Svoris	1						
Svoris	1								
Q2	<p><i>Ar organizacija įsigyja žiedinių žaliavų (arba pusgaminių, pagamintų iš žiedinių medžiagų), kad galėtų jas naudoti kaip pagalbinius produktus savo gamybos procese?</i></p> <p>Jei taip, nurodykite šiuos tris analizuojamų metų procentinius dydžius: Žiedinių žaliavų (arba iš žiedinių medžiagų pagamintų pusgaminių), pagamintų iš žiedinių medžiagų (antrinių, atsinaujinančių arba šalutinių žaliavų), procentinė dalis, palyginti su visa organizacijos suvartotų žaliavų suma [įvairių įnašų suma neturi viršyti 100 %].</p> <p><i>Galutiniam teiginiui apskaičiuoti reikia atsižvelgti į skirtingų įnašų sumą</i></p>								
	<p>Atsakymas:</p> <p>---</p>								

Klausimo ID	Formuluotė	
	Taip, antrinės žaliavos (atliekos, kurios yra regeneruojamos, perdirbamos ir pakartotinai apdorojamos, kad būtų naudojamos kaip žaliavos)	---%
	Taip, atsinaujinančios medžiagos (medžiagos, kurios atsinaujina po žmogaus panaudojimo per ribotą laiką).	---%
	Taip, šalutiniai produktai (medžiaga ar medžiaga, susidaranti perdirbant ar gaminant ką nors kita)	---%
	Ne	0%
	Svoris	1
Q3	<p><i>Kokiu mastu organizacija elektros energiją tiekia iš atsinaujinančių energijos šaltinių?</i></p> <p>Nurodykite elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių šaltinių, procentinę dalį, palyginti su visa per analizuojamus metus patiekta elektros energija (tiek pagaminta savo reikmėms, tiek pirкта).</p>	
	Atsakymas:	

	Įterpkite procentinę dalį	...%
	Netaikoma	0%
	Svoris	1
Q4	<p><i>Ar organizacija naudoja prastesnės kokybės vandens išteklius, kad juos pakartotinai panaudotų gamybos procese?</i></p> <p>Nurodykite, kiek procentų prastesnės kokybės vandens išteklių organizacija paėmė ir (arba) sunaudojo per analizuojamus metus pagal toliau nurodytus punktus, palyginti su bendru per metus paimtu kiekiu. [Skirtingų dalių suma neturi viršyti 100 %].</p> <p><i>Galutiniam teiginiui apskaičiuoti reikia atsižvelgti į skirtingų įnašų sumą</i></p>	
	Atsakymas:	

	surinkimas iš lietaus vandens	---%

Klausimo ID	Formuluotė	
	iš valytų nuotekų	---%
	pagal TAF (užteršto požeminio vandens valymas)	---%
	gėlintas jūros vanduo	---%
	iš aplinkinių įmonių (pramoninė simbiozė).	---%
	kiti	---%
	Netaikoma	0%
	Svoris	1
Q5	<p><i>Ar organizacijos užsakymų ir (arba) pirkimų sistemoje numatyta įgyvendinti technologines procedūras ir (arba) sprendimus, kuriais siekiama sumažinti atliekų kiekį?</i></p> <p>Nurodykite užsakymų ir (arba) pirkimų, kuriems analizuojamais metais buvo taikomos technologinės procedūros ir (arba) sprendimai, kuriais siekiama sumažinti atliekų kiekį, procentinę dalį.</p>	
	Atsakymas:	

	Taip, struktūrizuoti (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)	100%
	Iš dalies	50%
	Ne, jis niekada to nedarė ir nevertino	0%
	Svoris	0,5
Q6	<p><i>Ar organizacija pirmenybę teikia tiekimui iš nacionalinių tiekėjų ir (arba) iš artimos šalies, kurių žaliavų, pusgaminių ar perkamų prekių (pvz., vartojimo prekių, kitų) kokybė ir eksploatacinės savybės yra vienodos?</i></p> <p>Nurodykite analizuojamais metais nacionalinių ir (arba) vietinių tiekėjų tiekiamų žaliavų (arba pusgaminių) ar kitų prekių procentinę dalį, palyginti su visomis žaliavomis.</p>	
	Atsakymas:	

	Taip (įrašykite procentinę dalį)	---%
	Ne	0%
	Svoris	0,3
Q7	<p><i>Ar organizacija įsigyja / pasirenka prekes, atitinkančias žiedinės ekonomikos</i></p>	

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

Klausimo ID	Formuluotė						
	<p><i>kriterijus (prekės apibrėžiamos kaip mašinos, įranga ir biuro reikmenys)?</i></p> <p>Nurodykite analizuojamais metais įsigytų/pasirinktų prekių, kurios atitinka "žiedinius" kriterijus (prekės kaip paslauga - perdirbtos prekės, prekės su išperkamosios nuomos sutartimi, naudotos prekės, prekės, kurioms taikomas "mokėjimo už naudojimą" režimas, prekės, pagamintos atnaujinimo procesuose, prekės, pagamintos perdirbimo procesuose, ir t. t.), procentinę dalį, palyginti su visomis įsigytais/pasirinktais prekėmis.</p>						
	<p>Atsakymas:</p> <p>---</p>						
	<table border="1"> <tr> <td>Taip (įrašykite procentinę dalį)</td> <td>---%</td> </tr> <tr> <td>Ne</td> <td>0%</td> </tr> </table>	Taip (įrašykite procentinę dalį)	---%	Ne	0%		
Taip (įrašykite procentinę dalį)	---%						
Ne	0%						
	<table border="1"> <tr> <td>Svoris</td> <td>0,5</td> </tr> </table>	Svoris	0,5				
Svoris	0,5						
Q8	<p><i>Ar organizacija imasi veiksmų, susijusių su atsinaujinančių išteklių naudojimu, kurie aiškiai susiję su gamtinio kapitalo atkūrimo programomis ir (arba) iniciatyvomis?</i></p> <p>(Suprantama: miškų atkūrimas, natūralus atkūrimas, požeminio vandens papildymas, bioporo sukūrimas ir t. t.)</p>						
	<p>Atsakymas:</p> <p>---</p>						
	<table border="1"> <tr> <td>Taip, struktūrizuoti (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)</td> <td>100%</td> </tr> <tr> <td>Iš dalies</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>Ne, tai niekada nebuvo atlikta ar įvertinta.</td> <td>0%</td> </tr> </table>	Taip, struktūrizuoti (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)	100%	Iš dalies	50%	Ne, tai niekada nebuvo atlikta ar įvertinta.	0%
Taip, struktūrizuoti (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)	100%						
Iš dalies	50%						
Ne, tai niekada nebuvo atlikta ar įvertinta.	0%						
	<table border="1"> <tr> <td>Svoris</td> <td>0,5</td> </tr> </table>	Svoris	0,5				
Svoris	0,5						
PASIŪLYMAS	<table border="1"> <tr> <td>Bendras rezultatas (visų procentų suma, padauginta iš kiekvienam klausimui priskirto svorio)</td> <td>---</td> </tr> <tr> <td>Didžiausias balas</td> <td>580</td> </tr> <tr> <td>Galutinis rezultatas (bendras balas / maksimalus balas)</td> <td>---</td> </tr> </table>	Bendras rezultatas (visų procentų suma, padauginta iš kiekvienam klausimui priskirto svorio)	---	Didžiausias balas	580	Galutinis rezultatas (bendras balas / maksimalus balas)	---
	Bendras rezultatas (visų procentų suma, padauginta iš kiekvienam klausimui priskirto svorio)	---					
	Didžiausias balas	580					
Galutinis rezultatas (bendras balas / maksimalus balas)	---						

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

2. PROJEKTAVIMAS

Klausimo ID	Formuluotė						
Q9	<p><i>Ar organizacijos vidaus procedūrose, protokoluose, gairėse ar kitokio pobūdžio dokumentuose, naudojamuose produktu ir (arba) paslaugų projektavimo etape, atsižvelgiama į žiedinės ekonomikos, įskaitant transporto, kriterijus ir tikslus?</i></p> <p>(Suprantama: ciklų uždarymas, atliekų mažinimas, antrinių žaliavų naudojimas, efektyvus išteklių valdymas ir t. t.)</p>						
	<p>Atsakymas:</p> <p>---</p>						
	<table border="1"> <tr> <td>Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)</td> <td>100%</td> </tr> <tr> <td>Iš dalies</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>Ne</td> <td>0%</td> </tr> </table>	Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)	100%	Iš dalies	50%	Ne	0%
Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)	100%						
Iš dalies	50%						
Ne	0%						
	<p>Svoris</p> <p>1</p>						
Q10	<p><i>Ar organizacijos vidaus procedūrose, protokoluose, gairėse ar kitokio pobūdžio dokumentuose, naudojamuose produktu pakuočių projektavimo etape, atsižvelgiama į žiedinės ekonomikos, įskaitant transporto, kriterijus ir tikslus?</i></p> <p><i>ARBA ar organizacija, pasirinkdama naudojamą pirminę pakuotę, atsižvelgia į žiedinės ekonomikos principus ir tikslus?</i></p> <p>(Suprantama: ciklų uždarymas, atliekų mažinimas, antrinių žaliavų naudojimas, efektyvus išteklių valdymas ir pan. Nuoroda daroma į pirminės pakuotės, kuri visiškai arba iš dalies gali būti pakartotinai naudojama, perdirbama, kompostuojama, perdirbama, monomedžiaginė ar kitokia, dizainą ir (arba) pasirinkimą, taip pat į pakuotes, kurias organizacija gali aktyvuoti priimti atgal, kai jos pasiekia "gyvavimo ciklo pabaigą").</p>						
	<p>Atsakymas:</p> <p>---</p>						
	<table border="1"> <tr> <td>Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)</td> <td>100%</td> </tr> <tr> <td>Iš dalies</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>Ne</td> <td>0%</td> </tr> </table>	Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)	100%	Iš dalies	50%	Ne	0%
Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)	100%						
Iš dalies	50%						
Ne	0%						
	<p>Svoris</p> <p>1</p>						
Q11	<p><i>Ar organizacija projektuoja savo gaminius ir (arba) jų sudedamąsias dalis taip, kad jų ilgaamžiškumas būtų kuo didesnis?</i></p> <p>(Suprantama: palaikyti negendančių produktų pataisomumą, pailginti greitai gendančių produktų,</p>						

Klausimo ID	Formuluotė
	pavyzdžiui, maisto ir (arba) kosmetikos, galiojimo laiką, naudojant tinkamą atmosferą, arba palengvinti jų laikymą atidarius, naudojant atidarytus ir uždarytus skirtukus ir kitas tinkamas priemones; ir t. t.)
	Atsakymas: ---
	Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės) 100%
	Iš dalies 50%
	Ne 0%
	Svoris 1
Q12	<i>Ar organizacija projektuoja savo gaminius ir (arba) jų sudedamąsias dalis taip, kad būtų lengviau juos panaudoti ir (arba) perdirbti pasibaigus jų naudojimo laikui?</i> (Suprantama: remti negendančių produktų išardymą, naudoti žiedines medžiagas ir t. t.)
	Atsakymas: ---
	Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės) 100%
	Iš dalies 50%
	Ne 0%
	Svoris 1
Q13	<i>Ar organizacija projektuoja savo gaminius atsižvelgdama į LCA?</i>
	Atsakymas: ---
	Taip 100%
	Ne 0%
	Svoris 1
Q14	<i>Ar organizacija, kurdama savo gaminius ir (arba) komponentus, taip pat kuria papildomus gaminius ir (arba) paslaugas, kurios palengvina techninę priežiūrą ir (arba) išsaugojimą laikui bėgant?</i> (Suprantama: gaminių, skirtų batų ir rankinių odai, audiniui prižiūrėti, dizainas; specialūs atsuktuvai ar kiti

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

Klausimo ID	Formuluotė
	Įrankiai, palengvinantys elektroninių prietaisų atidarymą; gaminių, parduodamų jau su atsarginėmis dalimis, pavyzdžiui, rinkinių, skirtų ratų vidiniams vamzdžiams pritvirtinti, jei tai dviračiai, atsarginėms sagoms, jei tai drabužiai, dizainas; remonto paslaugų teikimas ir t. t.)
	Atsakymas: ---
	Taip, struktūrizuoti (yra procedūrų ir (arba) gairių) 100%
	Iš dalies 50%
	Ne 0%
	Svoris 1
Q15	<i>Ar organizacija imasi veiksmų, kad sumažintų pavojingų atliekų susidarymą?</i> (Suprantama: pakeisti gamybos procese naudojamas chemines medžiagas mažiau pavojingomis arba visai nepavojingomis; pertvarkyti kai kurias produktų linijas, kad jos būtų sudarytos iš mažiau pavojingų medžiagų; (per)kurti paslaugas taip, kad jose būtų naudojami mažai pavojingi arba visai nepavojingi produktai ir pan.)
	Atsakymas: ---
	Taip, struktūrizuoti (nustatytos procedūros ir (arba) gairės) 100%
	Iš dalies 50%
	Ne 0%
	Svoris 0,5
Q16	<i>Ar organizacija tikrina, ar jos žiediško strategijos taip pat atitinka tvarumo ir klimato neutralumo kriterijus? Ar ji stebi ir (arba) matuoja su jomis susijusį poveikį?</i>
	Atsakymas: ---
	Taip, struktūrizuoti (apibrėžti tobulinimo tikslai, patvirtinti ir kasmet stebimi konkretūs KPI, parengtos gairės). 100%
	Iš dalies 50%
	Ne, tai niekada nebuvo atlikta ar įvertinta. 0%

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

Klausimo ID	Formuluotė	
	Svoris	0,5
DIZAINAS	Bendras rezultatas (visų procentų suma, padauginta iš kiekvienam klausimui priskirto svorio)	---
	Didžiausias balas	700
	Galutinis rezultatas (bendras balas / maksimalus balas)	---

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

3. PRODUKCIJA

Klausimo ID	Formuluotė	
Q17	<p><i>Ar organizacija pritaikė technologinius sprendimus, kad efektyviau naudotų žaliavas (išskyrus energiją ir vandenį)?</i></p> <p>(Suprantama: atliekų matavimo ir stebėsenos programinė įranga, gamybos ciklų optimizavimo priemonės, gamybos įrenginių pritaikymas, kad gamyba taptų lankstesnė, palengvinant, pavyzdžiui, proceso atliekų pakartotinį panaudojimą ir pan.)</p>	
	<p>Atsakymas:</p> <p>---</p>	
	<p>Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)</p>	100%
	<p>Iš dalies</p>	50%
	<p>Ne</p>	0%
	<p>Svoris</p>	1
Q18	<p><i>Ar organizacija savo gamybos atliekas tvarko pagal žiedinį principą?</i></p> <p>(Suprantama: perduoda gamybos atliekas (šalutinius produktus) kitoms įmonėms, kad jos galėtų jas pakartotinai panaudoti savo gamybos procesuose (pramoninė simbiozė); tiesiogiai pakartotinai naudoja savo gamybos atliekas savo gamybos procese; pati gamina elektros ir (arba) šiluminę energiją ir (arba) alternatyvųjį kurą ir (arba) kompostą iš savo atliekų ir t. t.).</p> <p>Užpildykite toliau nurodytus tris skirsnius, atsižvelgdami į tai, kad didžiausia trijų įrašų suma negali viršyti 100 %.</p>	
	<p>Atsakymas:</p> <p>---</p>	
	<p>Taip: Nurodykite, kiek procentų gamybos atliekų iš visų organizacijos susidariusių gamybos atliekų buvo perduota kitoms įmonėms pakartotinai panaudoti (metinė skalė).</p>	---%
	<p>Taip: Nurodykite organizacijos gamybos procese pakartotinai panaudotų gamybos atliekų procentinę dalį nuo visų susidariusių atliekų (metinė skalė).</p>	---%
	<p>Taip: Nurodykite gamybos atliekų procentinę dalį nuo visų organizacijos susidariusių atliekų, skirtų vienai iš šių operacijų: savarankiškai gaminti elektros energiją ir (arba) šiluminę energiją, kuri bus naudojama gamybos procese; savarankiškai gaminti kompostą;</p>	---%

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

	savarankiškai gaminti alternatyvų kurą (metinė skalė).	
	Ne	0%
	Svoris	1
Q19	<i>Ar organizacija pakartotinai naudoja nuotekas pramoniniais, civiliniais ir drėkinimo tikslais?</i> (Suprantama: naudoti grindų plovimo operacijose arba pačiame procese; vonios kambariuose; kita) Jei taip, nurodykite, kiek procentų nuo viso pramoninėms, civilinėms ir drėkinimo reikmėms sunaudoto vandens per metus išgaunama pakartotiniam naudojimui pramoninėje, civilinėje ir drėkinimo aikštelėje.	
	Atsakymas: ---	
	Taip (įrašykite procentinę dalį)	---%
	Ne	0%
	Svoris	0,5
Q20	<i>Ar organizacija parengė intervencines priemones, skirtas gamybos proceso energijos vartojimo efektyvumui didinti ir šilumai iš jo išgauti?</i> (Suprantama: LED apšvietimo įrengimas, kogeneracinės jėgainės, šaldymo ir (arba) vėsinimo proceso metu gaunamos šilumos atgavimas, kita) Nurodykite, kokiai daliai jūsų gamybos proceso patalpų ir (arba) įmonių taikomos šios intervencinės priemonės nuo bendro patalpų ir (arba) įmonių skaičiaus	
	Atsakymas: ---	
	Taip (įrašykite procentinę dalį)	---%
	Ne	0%
	Svoris	1
Q21	<i>Ar organizacijoje nustatyti kriterijai, leidžiantys veiksmingai valdyti viską, kas nėra gamybos procesas (t. y. administracines patalpas, sandėlius, pardavimo vietas, jei tokių yra)?</i> (Suprantama: išteklių vartojimo mažinimas, atliekų susidarymo mažinimas, energijos vartojimo efektyvumas, energijos tiekimas iš atsinaujinančių energijos šaltinių, įrenginiai, pagaminti iš perdirbtų ar sertifikuotų prekių, ir t. t.)	
	Atsakymas:	

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

	Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)	100%
	Iš dalies	50%
	Ne	0%
	Svoris	0,5
PRODUKCIJA	Bendras rezultatas (visų procentų suma, padauginta iš kiekvienam klausimui priskirto svorio)	---
	Didžiausias balas	400
	Galutinis rezultatas (bendras balas / maksimalus balas)	---

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

4. PASKIRSTYMO LOGISTIKA

Klausimo ID	Formuluotė				
Q22	<p><i>Kiek iš visų per metus organizacijos atliktų produktų pristatymų buvo panaudota atvirkštinės logistikos formų, skirtų, pavyzdžiui, antrinių ir tretinių pakuočių pakartotiniam panaudojimui?</i></p> <p>Nurodykite, kiek procentų iš visų analizuojamais metais pristatytų prekių buvo pristatyta naudojant atvirkštinės logistikos formas, kuriomis siekiama pakartotinai panaudoti antrines ir (arba) tretines pakuotes.</p>				
	<p>Atsakymas:</p> <p>---</p>				
	<table><tr><td>Įterpkite procentinę dalį</td><td>---%</td></tr><tr><td>Nėra</td><td>0%</td></tr></table>	Įterpkite procentinę dalį	---%	Nėra	0%
Įterpkite procentinę dalį	---%				
Nėra	0%				
	<p>Svoris 1</p>				
Q23	<p><i>Jei įmanoma, kiek iš visų metinių kelionių, kurias organizacija atliko platindama savo produktus, buvo atlikta stengiantis derinti mažiau poveikias priemones (pvz., traukinius, laivus) arba taikyti įvairiarūšio transporto sprendimus?</i></p> <p>Nurodykite, kiek procentų visų analizuojamais metais atliktų produktų platinimo kelionių, kuriose buvo priimti mažesnį poveikį darantys sprendimai.</p>				
	<p>Atsakymas:</p> <p>---</p>				
	<table><tr><td>Įterpkite procentinę dalį</td><td>---%</td></tr><tr><td>Nėra</td><td>0%</td></tr></table>	Įterpkite procentinę dalį	---%	Nėra	0%
Įterpkite procentinę dalį	---%				
Nėra	0%				
	<p>Svoris 1</p>				
Q24	<p><i>Ar organizacija teikia pirmenybę transporto priemonėms, atitinkančioms žiedžiškumo ir tvarumo kriterijus, kurios būtų naudojamos jos produktams platinti ir (arba) paslaugoms teikti? Ar yra patvirtinusi tikslius naudojamų transporto priemonių atrankos kriterijus?</i></p> <p>(Suprantama: transporto priemonių, varomų antros ir (arba) trečios kartos biodegalais, mažesnį poveikį aplinkai darančių transporto priemonių, pavyzdžiui, "Euro 5" arba "Euro 6", transporto priemonių, varomų suskystintomis gamtinėmis dujomis, ir (arba) transporto priemonių, kurioms taikomos antrinių žaliavų specifikacijos, naudojimas ir t. t.)</p>				
	<p>Atsakymas:</p>				

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

Klausimo ID	Formuluotė	

	Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)	100%
	Iš dalies	50%
	Ne	0%
	Svoris	1
PLATINIMO LOGISTIKA	Bendras rezultatas (visų procentų suma, padauginta iš kiekvienam klausimui priskirto svorio)	---
	Didžiausias balas	300
	Galutinis rezultatas (bendras balas / maksimalus balas)	---

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

5. GAMINIO NAUDOJIMAS / VARTOJIMAS

Klausimo ID	Formuluotė						
Q25	<p><i>Ar organizacija sukūrė verslo modelį, pagal kurį teikiamos paslaugos tose srityse, kurios tradiciškai buvo parduodamos kaip produktai?</i></p> <p>(Suprantama: Produktas kaip paslauga, pvz., nuosavų produktų nuomos pasiūlymas, tam tikros veiklos, pvz., apšvietimo, našumo lygis ir pan.)</p>						
	<p>Atsakymas:</p> <p>---</p>						
	<table border="1"> <tr> <td>Taip, visoms produktų linijoms</td> <td>100%</td> </tr> <tr> <td>Iš dalies: tik kai kurioms produktų linijoms</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>Ne</td> <td>0%</td> </tr> </table>	Taip, visoms produktų linijoms	100%	Iš dalies: tik kai kurioms produktų linijoms	50%	Ne	0%
Taip, visoms produktų linijoms	100%						
Iš dalies: tik kai kurioms produktų linijoms	50%						
Ne	0%						
	<table border="1"> <tr> <td>Svoris</td> <td>1</td> </tr> </table>	Svoris	1				
Svoris	1						
Q26	<p><i>Ar organizacija informuoja savo klientus apie geriausius būdus, kaip tvarkyti savo gaminių ir susijusių pakuočių gyvavimo ciklo pabaigą?</i></p> <p>(Suprantama: informuoja klientus apie tai, ar yra jiems skirtų specialių atliekų priėmimo sistemų programų; ar yra efektyvesnių surinkimo punktų, kuriuose galima pradėti perdirbimo operacijas; ar norint tinkamai panaudoti kai kurias sudedamąsias dalis, kaip, pavyzdžiui, kai kurių butelių nepermatomų etikečių atveju; ir t. t.)</p>						
	<p>Atsakymas:</p> <p>---</p>						
	<table border="1"> <tr> <td>Taip, struktūrizuotai (procedūros ir (arba) gairės yra prieinamos ir jomis dalijamasi su klientais)</td> <td>100%</td> </tr> <tr> <td>Iš dalies</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>Ne</td> <td>0%</td> </tr> </table>	Taip, struktūrizuotai (procedūros ir (arba) gairės yra prieinamos ir jomis dalijamasi su klientais)	100%	Iš dalies	50%	Ne	0%
Taip, struktūrizuotai (procedūros ir (arba) gairės yra prieinamos ir jomis dalijamasi su klientais)	100%						
Iš dalies	50%						
Ne	0%						
	<table border="1"> <tr> <td>Svoris</td> <td>1</td> </tr> </table>	Svoris	1				
Svoris	1						
Q27	<p><i>Ar organizacija vykdo informuotumo didinimo ir komunikacijos kampanijas, skirtas su žiedinės ekonomikos klausimais susijusiems tikslams skatinti išorės suinteresuotųjų šalių atžvilgiu?</i></p> <p>(Suprantama: pakartotinio naudojimo svarbos skatinimas; atliekų ir vartojimo mažinimas; dėmesys pirminių išteklių naudojimui; atliekų prevencija; tinkamas rūšiuojamasis surinkimas; ciklų uždarymo svarba, greitosios mados paradigma ir kt.)</p>						

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

Klausimo ID	Formuluotė	
	Atsakymas: ---	
	Taip, struktūrizuotai (parengtas ir stebimas sklaidos planas).	100%
	Iš dalies	50%
	Ne	0%
	Svoris	0,3
PRODUKTO NAUDOJIMAS / VARTOJIMAS	Bendras rezultatas (visų procentų suma, padauginta iš kiekvienam klausimui priskirto svorio)	---
	Didžiausias balas	230
	Galutinis rezultatas (bendras balas / maksimalus balas)	---

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

6. GYVAVIMO PABAIGOS VALDYMAS

Klausimo ID	Formuluotė	
Q28	<i>Ar organizacija turi atliekų mažinimo politiką?</i>	
	Atsakymas: ---	
	Taip, struktūrizuoti (nustatyta konkreti politika ir periodiškai vykdoma jos stebėseną).	100%
	Iš dalies	50%
	Ne	0%
	Svoris	1
Q29	<i>Ar organizacija stengiasi, kad susidariusios atliekos pirmiausia būtų perduotos panaudojimo operacijoms?</i>	
	Užpildykite šiuos du skirsnius, atsižvelgdami į tai, kad didžiausia abiejų įrašų suma negali viršyti 100 %.	
	Atsakymas: ---	
	Taip: Nurodykite atliekų, perduotų medžiagoms panaudoti (pvz., perdirbti, kompostuoti), procentinę dalį nuo visų susidariusių atliekų (metinis mastas).	---%
	Taip: Nurodykite atliekų, perduotų energijai išgauti (pvz., atliekų perdirbimo į energiją gamyklose, anareobinio skaidymo įrenginiuose), procentinę dalį nuo visų susidariusių atliekų (metinė skalė).	---%
	Ne	0%
	Svoris	1
Q30	<i>Ar organizacija numato nebenaudojamų gaminių ir (arba) pakuočių išėmimo formas, pavyzdžiui, siekiant pakartotinai panaudoti vis dar vertingas dalis ar komponentus (specialių grąžinimo programų aktyvavimas)?</i>	
	Atsakymas: ---	

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

Klausimo ID	Formuluotė	
	Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)	100%
	Iš dalies	50%
	Ne	0%
	Svoris	1
Q31	<i>Ar organizacija remia pakartotinį pakuočių, pavyzdžiui, žaliavų, pusgaminių ar kitų gaunamų prekių, naudojimą, palengvindama jų grąžinimą tiekėjams arba taikydama vidaus pakartotinio naudojimo praktiką? (netaikoma atvirkštinės logistikos formoms)</i>	
	Atsakymas: ---	
	Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)	100%
	Iš dalies	50%
	Ne	0%
	Svoris	0,5
Q32	<i>Ar organizacija teikia pirmenybę nebenaudojamų (bet vis dar veikiančių, nepasenusių) savo prekių perdavimui trečiosioms šalims, kad jos būtų pakartotinai panaudotos (pavyzdžiui, parduodant, dovanojant, kitaip)?</i>	
	Atsakymas: ---	
	Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)	100%
	Iš dalies	50%
	Ne	0%
	Svoris	1
GYVENIMO PABAIGA	Bendras rezultatas (visų procentų suma, padauginta iš kiekvienam klausimui priskirto svorio)	---
	Didžiausias balas	450
	Galutinis rezultatas	---

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

Klausimo ID	Formuluotė
	(bendras balas / maksimalus balas)

GALUTINIS ĮVERTINIMAS

Kategorija	Galutinis rezultatas
PASIŪLYMAS	
DIZAINAS	
PRODUKCIJA	
PLATINIMO LOGISTIKA	
PRODUKTO NAUDOJIMAS / VARTOJIMAS	
GYVENIMO PABAIGA	

D priedas - MVĮ žiedžiškumo vertinimas: paslaugų sektoriai

ŽIEDIŠKUMO MATAVIMO OPERACINĖS FORMOS

0. PAGRINDINĖ INFORMACIJA

Įmonės pavadinimas	
Lokalizavimas	
Gamyklos vieta (-os)	
Veiklos rūšis	
Darbuotojai	
Įmonės aprašymas	
Nuorodos metai	

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

1. PASIŪLYMAS

Klausimo ID	Formuluotė						
Q1	<p><i>Ar organizacija įsigyja žiedinių žaliavų (arba pusgaminių, pagamintų iš žiedinių žaliavų), kad pirmiausia jas panaudotų savo veikloje?</i></p> <p>Apsvarstykite:</p> <ul style="list-style-type: none">- Antrinės žaliavos (atliekos, kurios yra regeneruojamos, perdirbamos ir pakartotinai apdorojamos, kad būtų naudojamos kaip žaliavos);- Atsinaujinančios medžiagos (medžiagos, kurios atsinaujina po to, kai žmogus jas išgauna per tam tikrą laiką);- Šalutiniai produktai (medžiaga ar medžiaga, susidaranti perdirbant ar gaminant ką nors kita).						
	<p>Atsakymas:</p> <p>---</p>						
	<table><tr><td>Taip, struktūrizuotai (taikomos procedūros ir (arba) gairės ir apskaitomos apyvartinių žaliavų procentinės dalys)</td><td>100%</td></tr><tr><td>Iš dalies</td><td>50%</td></tr><tr><td>Ne</td><td>0%</td></tr></table>	Taip, struktūrizuotai (taikomos procedūros ir (arba) gairės ir apskaitomos apyvartinių žaliavų procentinės dalys)	100%	Iš dalies	50%	Ne	0%
Taip, struktūrizuotai (taikomos procedūros ir (arba) gairės ir apskaitomos apyvartinių žaliavų procentinės dalys)	100%						
Iš dalies	50%						
Ne	0%						
	<p>Svoris</p> <p>1</p>						
Q2	<p><i>Kokiu mastu organizacija elektros energiją tiekia iš atsinaujinančių energijos šaltinių?</i></p> <p>Nurodykite elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių šaltinių, procentinę dalį, palyginti su visa per analizuojamus metus patiekta elektros energija (tiek pagaminta savo reikmėms, tiek pirкта).</p>						
	<p>Atsakymas:</p> <p>---</p>						
	<table><tr><td>Įterpkite procentinę dalį</td><td>---%</td></tr><tr><td>Ne</td><td>0%</td></tr></table>	Įterpkite procentinę dalį	---%	Ne	0%		
Įterpkite procentinę dalį	---%						
Ne	0%						
	<p>Svoris</p> <p>1</p>						
Q3	<p><i>Ar organizacija pakartotinai naudoja vandens išteklius, kad galėtų juos panaudoti savo veikloje?</i></p> <p>Nurodykite organizacijos per analizuojamus metus pakartotinai panaudotų vandens išteklių procentinę dalį,</p>						

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

Klausimo ID	Formuluotė	
	palyginti su visu sunaudotu vandeniu.	
	Atsakymas: ---	
	Taip: įrašykite procentinę dalį	---%
	Ne	0%
	Svoris	1
Q4	<i>Ar organizacijos užsakymų / pirkimų sistema taip pat skirta atliekų susidarymui mažinti?</i>	
	Atsakymas: ---	
	Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)	100%
	Iš dalies	50%
	Ne, jis niekada to nedarė ir nevertino	0%
	Svoris	0,5
Q5	<i>Ar organizacija pirmenybę teikia tiekimui iš nacionalinių tiekėjų ir (arba) iš artimos šalies, kurių žaliavų, pusgaminių ar įsigytų prekių (pvz., vartojimo prekių, kitų) kokybė ir eksploatacinės savybės yra vienodos?</i> Nurodykite analizuojamais metais nacionalinių ir (arba) vietinių tiekėjų tiekiamų žaliavų (arba pusgaminių) ar kitų prekių procentinę dalį, palyginti su visomis žaliavomis.	
	Atsakymas: ---	
	Taip (įrašykite procentinę dalį)	---%
	Ne	0%
	Svoris	0,3
Q6	<i>Ar organizacija įsigyja / pasirenka prekes, atitinkančias žiedinės ekonomikos kriterijus?</i> Nuoroda į prekes, įsigytas / pasirinktas dėl to, kad jos atitinka "žiedinius" kriterijus (prekės kaip paslauga -	

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

Klausimo ID	Formuluotė						
	perdirbtos prekės, prekės su išperkamosios nuomos sutartimi, naudotos prekės, prekės, kurioms taikomas "mokėjimo už naudojimą" režimas, prekės, pagamintos atnaujinimo procesuose, prekės, pagamintos perdirbimo procesuose, ir kt.).						
	Atsakymas: ---						
	<table border="1"> <tr> <td>Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)</td> <td>100%</td> </tr> <tr> <td>Iš dalies</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>Ne, jis niekada to nedarė ir nevertino</td> <td>0%</td> </tr> </table>	Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)	100%	Iš dalies	50%	Ne, jis niekada to nedarė ir nevertino	0%
Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)	100%						
Iš dalies	50%						
Ne, jis niekada to nedarė ir nevertino	0%						
	Svoris 0,5						
Q7	<p><i>Ar organizacija imasi veiksmų, susijusių su atsinaujinančių išteklių naudojimu, kurie aiškiai susiję su gamtinio kapitalo atkūrimo programomis ir (arba) iniciatyvomis?</i></p> <p>(Suprantama: miškų atkūrimas, natūralus atkūrimas, požeminio vandens papildymas ir t. t.)</p>						
	Atsakymas: ---						
	<table border="1"> <tr> <td>Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)</td> <td>100%</td> </tr> <tr> <td>Iš dalies</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>Ne, tai niekada nebuvo atlikta ar įvertinta.</td> <td>0%</td> </tr> </table>	Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)	100%	Iš dalies	50%	Ne, tai niekada nebuvo atlikta ar įvertinta.	0%
Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)	100%						
Iš dalies	50%						
Ne, tai niekada nebuvo atlikta ar įvertinta.	0%						
	Svoris 0,5						
PASIŪLYMAS	Bendras rezultatas (visų procentų suma, padauginta iš kiekvienam klausimui priskirto svorio)	---					
	Didžiausias balas	480					
	Galutinis rezultatas (bendras balas / maksimalus balas)	---					

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

2. PASLAUGŲ KŪRIMAS IR TEIKIMAS

Klausimo ID	Formuluotė		
Q8	<i>Ar organizacija, teikdama paslaugas, priima aplinkosaugos taisykles ir (arba) procedūras?</i>		
		Atsakymas: ---	
		Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)	100%
		Iš dalies	50%
		Ne, tai niekada nebuvo atlikta ar įvertinta.	0%
	Svoris	0,5	
Q9	<i>Ar organizacija turi ekologiškai efektyvaus visko, kas tiesiogiai nesusiję su jos veikla (pavyzdžiui, administracinių patalpų, sandėlių, pardavimo vietų, jei tokių yra), valdymo kriterijus?</i> (Suprantama: išteklių vartojimo mažinimas, atliekų susidarymo mažinimas, energijos vartojimo efektyvumas, energijos tiekimas iš atsinaujinančių energijos šaltinių, įrenginiai, pagaminti iš perdirbtų ar sertifikuotų prekių, ir t. t.)		
		Atsakymas: ---	
		Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)	100%
		Iš dalies	50%
		Ne, tai niekada nebuvo atlikta ar įvertinta.	0%
	Svoris	0,5	
Q10	<i>Ar organizacija įtraukia savo darbuotojus į žiedinės veiklos gerinimo procesą?</i> Prašome atsižvelgti į iniciatyvas, kuriomis siekiama didinti darbuotojų informuotumą ir dalyvavimą įmonės tobulinimo procese (konferencijos, dalyvavimo iniciatyvos, vidinis informavimas ir pan.)		
		Atsakymas: ---	
		Taip, struktūruotai (planuojama ir stebima)	100%

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

	veikla).	
	Taip, retkarčiais	50%
	Ne	0%
	Svoris	0,5
PASLAUGŲ KŪRIMAS IR PRISTATYMAS	Bendras rezultatas (visų procentų suma, padauginta iš kiekvienam klausimui priskirto svorio)	---
	Didžiausias balas	150
	Galutinis rezultatas (bendras balas / maksimalus balas)	---

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

3. GYVENIMO PABAIGA

Klausimo ID	Formuluotė	
Q11	<i>Ar organizacija taiko atliekų mažinimo ir (arba) panaudojimo politiką?</i>	
	Atsakymas: ---	
	Taip, struktūrizuoti (nustatyta konkreti politika ir periodiškai vykdoma jos stebėseną).	100%
	Iš dalies	50%
	Ne	0%
	Svoris	1
Q12	<i>Ar organizacija numato nebenaudojamų gaminių ir (arba) pakuočių išėmimo formas, pavyzdžiui, siekiant pakartotinai panaudoti vis dar vertingas dalis ar komponentus (specialių grąžinimo programų aktyvavimas)?</i>	
	Atsakymas: ---	
	Taip, struktūrizuoti (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)	100%
	Iš dalies	50%
	Ne	0%
	Svoris	1
Q13	<i>Ar organizacija remia pakartotinį pakuočių, pavyzdžiui, žaliavų, pusgaminių ar kitų gaunamų prekių, naudojimą, palengvindama jų grąžinimą tiekėjams arba taikydama vidaus pakartotinio naudojimo praktiką? (ne tiems, kuriems taikomos atvirkštinės logistikos formos)</i>	
	Atsakymas: ---	
	Taip, struktūrizuoti (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)	100%
	Iš dalies	50%
	Ne	0%

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

Klausimo ID	Formuluotė	
	Svoris	0,5
Q14	<i>Ar organizacija teikia pirmenybę nebenaudojamų (bet vis dar veikiančių, nepasenusių) savo prekių perdavimui trečiosioms šalims, kad jos būtų pakartotinai panaudotos (pavyzdžiui, parduodant, dovanojant, kitaip)?</i>	
	Atsakymas: ---	
	Taip, struktūrizuotai (nustatytos procedūros ir (arba) gairės)	100%
	Iš dalies	50%
	Ne	0%
	Svoris	1
GYVENIMO PABAIGA	Bendras rezultatas (visų procentų suma, padauginta iš kiekvienam klausimui priskirto svorio)	---
	Didžiausias balas	350
	Galutinis rezultatas (bendras balas / maksimalus balas)	---

GALUTINIS ĮVERTINIMAS

Kategorija	Galutinis rezultatas
PASIŪLYMAS	
PASLAUGOS	
GYVENIMO PABAIGA	

E priedas - Pagrindinės žiedinės ekonomikos politikos kūrimas: politikos planavimo eiga

Žiedinės ekonomikos politika - tai įmonės pareiškimas apie įsipareigojimą siekti tvarumo ir aplinkosaugos permainų, kurį MVĮ yra pasirengusi prisiimti. Oficiali ekologinė politika darbuotojams ir klientams parodo, kad aplinkosaugos klausimų valdymas yra svarbus MVĮ prioritetas.

Žiedinės ekonomikos politiką paprastai sudaro šie komponentai:

- Įmonės įsipareigojimo rūpintis aplinka deklaracija (aplinkosaugos vizija).
- Glaustas aprašymas, ką įmonė siekia įgyvendinti žiedinės ekonomikos tikslus ir kaip ji juos įgyvendins.
- Įsipareigojimas užkirsti kelią taršai ir nuolat gerinti aplinkosauginį veiksmingumą.
- Įsipareigojimas užtikrinti darbuotojų ir bendruomenės narių saugumą.
- Strategijų ir veiksmų, kurių įmonė nori imtis, kad įvykdytų savo įsipareigojimus, aprašymas.

Žalioji politika nebūtinai turi būti ilga ar daugžodė. Veiksmingiausia politika yra parašyta paprasta kalba, kuri motyvuoja ir įkvepia žmones keistis. Politika turėtų būti pateikiama visiems darbuotojams, suinteresuotosioms šalims ir klientams kaip įsipareigojimas laikui bėgant didinti aplinkos tvarumą.

Toliau pateikiama politikos planavimo darbo eiga.

1 žingsnis: apgalvokite, ko jūsų įmonė nori pasiekti taikydama ekologišką politiką. Sudarykite veiksmo žodžių arba labai trumpų frazių sąrašą, kuriame atsispindėtų jūsų įmonės įsipareigojimai aplinkosaugos srityje darbuotojams, klientams ir bendruomenei.

Pavyzdys:

Visoje įmonėje, ne atskira programa, o verslo būdas, nustoti tiek daug važinėti automobiliu, perdirbti, kompostuoti, pagerinti biurų energijos vartojimo efektyvumą, nuolat "mąstyti žaliai", paversti tai gyvenimo būdu, kurti ekologišką įvaizdį bendruomenėje, parodyti išmatuojamus rezultatus, būti ekologiškais lyderiais klientams ir bendruomenei, mokyti darbuotojus.

2 veiksmas: remdamiesi anksčiau sudarytu žodžių ir frazių sąrašu, sudėkite juos į vieną ar du sakinius.

Pavyzdys:

"ABC" kiekviename veiksmo ir sprendime taikome ekologinį mąstymą, kad tai būtų naudinga mūsų klientams, bendruomenei ir darbuotojams. Esame įsipareigoję daryti teigiamą poveikį aplinkai, tapdami veiksmingos ekologiškos praktikos kūrimo ir įgyvendinimo profesionalais.

3 žingsnis: išvardykite, kaip jūsų įmonė vykdo arba planuoja vykdyti pirmiau pateiktuose teiginiuose nurodytus įsipareigojimus.

Pavyzdys:

Sumažinkite atliekų kiekį kasdienėje biuro veikloje. Įgyvendinkite ekologišką mokymų programą visiems darbuotojams, įskaitant visus vadovaujančius darbuotojus. Sutelkite dėmesį į anglies dioksido pėdsako mažinimą, mažindami energijos (elektros energijos ir dujų) vartojimą ir transporto priemonių išmetamų teršalų kiekį.

4 veiksmas: remdamiesi 3 veiksmo metu sudarytu sąrašu, parengkite pareiškimą, kaip jūsų įmonė vykdytų savo aplinkosaugos įsipareigojimus.

Pavyzdys:

Siekdami įgyvendinti savo žaliąją viziją, esame pasiryžę imtis šių veiksmų:

- Sumažinti mūsų įmonės anglies dioksido pėdsaką;*
- Sumažinti mūsų įmonėje susidarančių atliekų kiekį;*
- Pagilinkite savo žaliąsias žinias.*

5 veiksmas: Sujunkite 2 ir 4 veiksmuose parengtus teiginius ir juos patikslinkite, kad sukurtumėte išsamią žaliąją politiką.

Pavyzdys:

"ABC" kiekviename veiksmo ir sprendime taikome ekologinį mąstymą, kad tai būtų naudinga mūsų klientams, bendruomenei ir darbuotojams. Esame įsipareigoję daryti teigiamą poveikį perėjimui prie žiedinės ekonomikos, tapdami ABC, kurdami ir įgyvendindami veiksmingą žaliąją praktiką ir procedūras kaip taisyklę, o ne kaip išimtį. Siekdami įgyvendinti savo žaliąją viziją, esame pasiryžę imtis toliau nurodytų veiksmų:

- išmatuojamai sumažinti mūsų įmonės anglies pėdsaką;*
- Sumažinti mūsų įmonėje susidarančių atliekų kiekį;*
- Pagilinkite savo žaliąsias žinias.*

F priedas - būdai, kaip mažos įmonės gali įgyvendinti žiedinės ekonomikos strategiją

2020 m. kovo mėn. Europos Komisija priėmė žiedinės ekonomikos veiksmų planą (ŽEAP) (https://environment.ec.europa.eu/strategy/circular-economy-action-plan_en). Tai vienas iš pagrindinių dokumentų rinkinio "Fit for 55" - pasiūlymų peržiūrėti ir atnaujinti ES teisės aktus ir įgyvendinti naujas iniciatyvas, siekiant užtikrinti, kad ES politika atitiktų Tarybos ir Europos Parlamento sutartus klimato tikslus, - elementų. (<https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/fit-for-55-the-eu-plan-for-a-green-transition/>).

Tikimasi, kad ES perėjimas prie žiedinės ekonomikos sumažins spaudimą gamtiniams ištekliams ir sukurs tvarų augimą bei darbo vietas. Be to, tai būtina sąlyga, kad būtų pasiektas 2050 m. ES klimato neutralumo tikslas ir sustabdytas biologinės įvairovės nykimas.

CEAP skelbia iniciatyvas per visą gaminių gyvavimo ciklą. Ji skirta gaminių projektavimui, skatina žiedinės ekonomikos procesus, tvarų vartojimą ir siekia užtikrinti, kad būtų išvengta atliekų susidarymo, o naudojami išteklių kuo ilgiau išliktų ES ekonomikoje. Joje pristatomos teisėkūros ir ne teisėkūros priemonės, skirtos sritims, kuriose ES lygmens veiksmai duoda realią pridėtinę vertę.

Kiekviena įmonė, ypač MVĮ, turi savų ypatumų, todėl veiksmai, kurių imasi viena maža įmonė, nebūtinai bus tokie patys kaip kitų. Toliau pateikiame keletą praktinių būdų, kaip mažosios įmonės gali sumažinti savo poveikį aplinkai, vadovaudamosi pirmiau pateikta Europos strategija ir veiksmų planu.

Naudokite tvarius produktus

Įmonių darbo vietoms užtikrinti perkamos priemonės - spausdintuvų popierius, valymo priemonės ar maisto produktų pakuotės - dėl jų gamybos procesų gali būti kenksmingos aplinkai.

Biurų vadovai gali ieškoti ženklavimo, kuriame būtų nurodyta, kad visi dažniausiai naudojami popieriaus gaminiai, pavyzdžiui, tualetinio popieriaus ritinėliai ir spausdintuvų popieriaus rulonai, yra pagaminti iš atliekų, susidariusių po vartojimo arba prieš vartojimą. Tokie perdirbti gaminiai palaiko žiedinę ekonomiką ir mažina bendrą atliekų kiekį.

Valymo priemonėms yra sukurta visa ekologiškų valiklių pramonė, kurioje nenaudojamos toksiškos cheminės medžiagos, o natūralios sudedamosios dalys, kurios veikia taip pat gerai. Naudojant šiuos produktus toksiški ingredientai nepatenka į vandens srautus, o jų atliekos - į sąvartynus.

Pasinaudokite naudotais radiniais

Biuro apipavidalinimas nebūtinai reiškia, kad reikia mokėti didžiausią sumą už visiškai naujus baldus.

Visiems tiems naujiems stalams, kėdėms, sofoms ir rašomiesiems stalams pagaminti reikia daug energijos ir žaliavų. Vietoj to įmonės gali rinktis ekologišką kelią - rasti gražių senovinių baldų biurams užpildyti arba rinktis perdirbtus baldus.

Taip užtikrinama, kad visiškai funkcionalūs baldai nebus išmesti į sąvartynus dėl naujausio stiliaus. Kas gi nenorėtų savo biure turėti neįtikėtinų vidurio amžiaus baldų?

Mažinti, pakartotinai naudoti, perdirbti

Geriausias būdas neleisti atliekoms patekti į sąvartynus - niekada jų ten nevežti.

Svarbu, kokia tvarka išdėstyti R. Pirma, įmonės turėtų stengtis mažinti naudojimą, kur tik gali. Vietoj vienkartinių puodelių, lėkščių ir indų (jau nekalbant apie kavos kapsules) jos gali rinktis tikro stiklo ir keramikos alternatyvas.

Kai įmanoma, pakartotinai naudokite daiktus. Sandėlyje, užuot išmetę nepažeistos struktūros dėžes, jas galite naudoti dar kartą. Biure reikėtų skatinti darbuotojus naudoti abi spausdintuvo popieriaus puses.

Kai mažinti ar pakartotinai naudoti neįmanoma, kitas geriausias būdas yra perdirbimas. Daugelyje miestų yra tam skirtos šiukšliadėžės, o perdirbimo procesas tapo mažiau sudėtingas, todėl šiais laikais daug lengviau palikti šiukšliadėžę visiškai tuščią.

Kompostas

Dar vienas būdas, kaip išvengti atliekų šalinimo iš sąvartynų, yra kompostavimas. Vis daugiau miestų gali kompostuoti beveik visas organines medžiagas.

Skirtumas tarp banano žievės komposte ir banano žievės sąvartyne yra tas, kuo ji tampa. Sąvartyne ji lėtai suyra ir išskiria metaną - daug kenksmingesnes šiltnamio efektą sukeliančias dujas. Komposte ji greitai suyra ir tampa sodų ir parkų dirvožemiu.

Darbo vieta - puiki vieta komposto programai įgyvendinti. Visus pietų likučius galima paversti dirvožemiu, o ne metanu.

Naudokite tvarias pakuotes

Įmonėms, kurios parduoda ir siunčia produktus, pakuotė yra svarbi veiklos dalis. Nuo pakuočių, kuriose parduodamas kiekvienas vienetas, iki pašto dėžučių ir dėžių, kuriose jie galiausiai išsiunčiami, šios medžiagos greitai susikaupia.

Perdirbtas popierius ir kartonas yra išbandyti ir tikri tvarūs pakavimo būdai, tačiau taip pat padaryta nemažai pažangos kuriant visiškai kompostuojamą pakuotę, kurios ciklo pabaigoje neatsiranda jokių atliekų.

Siūlykite nuotolinį darbą

Kadangi vis daugiau darbų atliekama internetu, žmonėms vis mažiau reikia būti fiziniame biure. Per pastaruosius kelerius metus nuotolinis darbas tapo populiarus, todėl darbuotojai gali lanksčiau derinti darbą ir asmeninį gyvenimą ir gerokai sutrumpinti laiką, kurį jie praleidžia važinėdami į darbą ir atgal.

Tai labai naudinga aplinkai. Mažiau automobilių, važinėjančių kelyje ir stovinčių tuščiaja eiga, o tai reiškia, kad į orą išmetama mažiau anglies dioksido (CO₂).

Šis nedidelis pokytis gali padėti sumažinti eismą ir bendrą įmonės anglies dioksido pėdsaką. Be to, kai biure dirba mažiau žmonių, įmonės gali sutaupyti pinigų, paprastai išleidžiamų sandėliavimui, apšvietimui ir šildymui.

Viešojo transporto lengvatos keleiviams, vykstantiems į darbą ir atgal

Kai darbuotojams reikia būti biure, vis dar galima daryti įtaką tam, kaip jų kelionė į darbą ir atgal prisideda prie šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo.

Viešasis transportas (autobusai, traukiniai, mikroautobusai) yra ekologiškiausias būdas keliauti į darbą ir atgal, todėl įmonės gali skatinti darbuotojus naudotis šiomis transporto galimybėmis.

Mažos įmonės gali tiesiogiai arba per žmogiškųjų išteklių (ŽI) programinę įrangą suteikti darbuotojams viešojo transporto lengvatas, kurios padeda aplinkai.

Siekdamos tiesiogiai suteikti šią naudą, daugelis miesto transporto agentūrų įmonėms siūlo subsidijuojamus bilietus. Arba šias lengvatas galima pridėti per žmogiškųjų išteklių programinę įrangą, kuri centralizuoja visas lengvatų programas.

Atlikite energiją taupančius atnaujinimus

Efektyvus energijos vartojimas ne tik padeda sumažinti anglies dioksido išmetimą, bet ir įmonės sąskaitas už energiją.

Galima padaryti daug paprastų dalykų: naudoti energiją taupančius prietaisus, pereiti prie LED šviestuvų, automatizuoti apšvietimą jutikliais, naudoti išmaniuosius termostatus, išnaudoti natūralų apšvietimą, aprūpinti darbuotojus nešiojamaisiais, o ne stacionariais kompiuteriais.

Taupyti pinigus ir tausoti planetą - ne vienas kitam prieštaraujantys dalykai.

Naudokite ekologiškas prieglobos paslaugas

Tinklalapiai taip pat naudoja energiją. Serveriai, kuriuose talpinami svetainės duomenys, yra nuolat įjungti ir naudoja daug energijos.

Laimei, įmonės gali pasirinkti, kur saugoti savo duomenis. Vis daugiau ekologiškai sąmoningų įmonių kompensuoja energijos suvartojimą, kad būtų neutralizuotas anglies dioksido kiekis.

"Google" daug nuveikė siekdama sumažinti anglies dioksido kiekį savo duomenų centruose ir tvirtina, kad jos debesijos paslaugos neišskiria jokio grynojo anglies dioksido kiekio. Didžiausia debesų kompiuterijos paslaugų teikėja "Amazon" pažadėjo iki 2040 m. pasiekti tą patį pasitelkdama vėjo ir saulės jėgaines.

Verslas su ekologiškomis įmonėmis

Priegloba nėra vienintelis būdas, kuriuo įmonės gali sumažinti anglies dioksido išmetimą, pasirinkdamos įmones, su kuriomis bendradarbiauja.

Anglies dioksido atžvilgiu neutralių pardavėjų galima rasti visose pagrindinėse pramonės šakose - nuo programinės įrangos įmonių, maisto ir gėrimų prekės ženklų iki drabužių etikečių ir krovinių

Co-funded by
the European Union

2Good2Go

vežėjų. Daugeliui mažų įmonių jų tiekimo grandinė taip pat turės didelį poveikį jų pačių paliekamam anglies pėdsakui.

Tvarus verslas vėlgi priklauso nuo įmonių, kurias jos remia.